

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Ilverdiy

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 056 (5776) 30 mart 2019-cu il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Azərbaycan Prezidenti ilə Ermənistanın Baş nazirinin Vyanada görüşü olub

5

Siyavuş Novruzov:
"Azərbaycan
dövləti hər zaman
xalqın yanındadır"

7

31 Mart
Azərbaycanlıların
Soyqırımdan
101 il ötür

9

Sahibkarlar onlara
göstərilən diqqət və
qayğıdan razi qalıblar

30 mart 2019-cu il

Azərbaycan Prezidenti ilə Ermənistanın Baş nazirinin Vyanada görüşü olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin martın 29-da Vyanada Ermənistan-Azərbaycan münaqişesinin həllini müzakirə etmək üçün Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ilə görüşü olub.

AZƏRTAC-in xüsusi müxbiri xəbər verir ki, əvvəlcə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın təkbətək görüşü keçirilib. Sonra görüş ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrinin iştirakı ilə davam edib.

Avstriya Azərbaycan ilə tərəfdaşlığı böyük önem verir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Vyanada Avstriyanın Federal Kansleri Sebastian Kurts ilə görüşü

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin martın 29-da Vyanada Avstriya Respublikasının Federal Kanseri Sebastian Kurts ilə görüşü olub. AZƏRTAC-in xüsusi müxbiri xəbər verir ki, Federal Kansler Sebastian Kurts Prezident İlham Əliyevi qarşılayıblar. Prezident İlham Əliyev və Federal Kansler Sebastian Kurts birgə foto çəkdiriblər. Sonra Prezident İlham Əliyevin Federal Kansler Sebastian Kurts ilə təkbətək görüşü olub.

"Azərbaycan ilə Macarıstan arasındaki münasibətlər strateji xarakter daşıyır"

Azərbaycanın Baş naziri Macarıstanın xarici işlər və ticarət nazirinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Novruz Məmmədov martın 29-da ölkəmizdə səfərdə olan Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyartanon rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Baş nazir Novruz Məmmədov Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstanın səfərlərini xatırladaraq, ölkələrimiz arasındaki münasibətlərin strateji xarakter daşıdığını vurğuladı. Azərbaycan ile Macarıstanın tarixi köklərə əsaslanan six münasibətlərinin olduğunu deyən Novruz Məmmədov ölkələrimiz arasında bütün sahələrdə, o cümlədən iqtisadiyyatın müxtəlif istiqamətlərində, energetika, turizm, kənd təsərrüfatı, IKT və humanitar sahələrdə mövcud əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilmesinin vacibliyini diqqətə çatdırıdı.

Baş nazir Macarıstanın Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsində ölkəmizin ədalətli mövqeyini daim müdafiə etdiyinə görə minnətdarlığını bildirdi.

Novruz Məmmədov Peter Siyartanon Azərbaycana səfəri çərçivəsində bu gün

Azərbaycan Dillər Universitetində açılacaq Macar Dili və Mədəniyyəti Mərkəzinin iki ölkə arasında humanitar əməkdaşlıqla töhfə verəcəyini qeyd etdi.

Ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişaf etdirilməsi üçün kifayət qədər imkanların olduğunu vurğulayan Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto dedi ki, Azərbaycana hər seferində paytaxtimizda gördüyü inkişaf onda dərin təessürat yaradır. Avropanın, o cümlədən Macarıstanın enerji mənbələrinin şaxələndirilməsinin vacibliyindən söz açan Peter Siyarto Cənub Qaz Dəhlizinin önemine toxundu və bu layihənin reallaşdırılmasında Azərbaycanın rolunu yüksək qiymətləndirdi. Qonaq Macarıstanın Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasında müşahidəçi statusu ilə təmsil olunduğunu xatırladaraq, tarixi köklərlə bağlı olduğu türkdilli ölkələrlə əməkdaşlığın dərinleştirilmesində maraqlı olduğunu dedi.

Görüşdə iqtisadi, energetika, investisiya qoymuluşu, nəqliyyat, humanitar və digər sahələrdə əməkdaşlığa dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Azərbaycanda aparılan siyasetin mərkəzində vətəndaş amili dayanır

İlham Əliyev: "Sosial təşəbbüs lənəticəsində 3 milyondan çox insan bu programla əhatə olunub və bu təşəbbüsün dünyada bənzəri yoxdur"

Məlum olduğu kimi, Bakının Nizami rayonundakı Ticarət Mərkəzində baş vermiş yanğınlara əlaqədar Prezident İlham Əliyevin Sədrliyi ilə müşavirə keçirilib. Müşavirədə çıxış edən Prezident İlham Əliyev martın 26-da paytaxtın Nizami rayonundakı ticarət mərkəzlərindən birində baş vermiş yanğın zamanı xoşbəxtlikdən insan itkisinin olmadığını, lakin orada çalışan insanlara maddi ziyan dəydiyini bildirib. Hazırda hadisənin səbəblərinin araşdırıldığını və sahibkarların problemlərinin həlli ilə bağlı tədbirlərin görüldüyüünü deyən dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, onlar iş yerlərini, əmlaklarını ittib, onlara ciddi maddi ziyan dəyib.

Prezident İlham Əliyev çıxışı zamanı Azərbaycanda güclü sosial siyasetin aparıldığı və bu siyasetin davamlı olduğunu deyib: "Azərbaycan güclü sosial siyaset aparı. Bu ilin əvvelində ciddi sosial paket təsdiqləndi. Sosial təşəbbüsler nəticəsində 3 milyondan çox insan bu programla əhatə olunub və bu təşəbbüsün dünyada bənzəri yoxdur".

Prezident İlham Əliyev yanğınnın səbəblərinin araşdırılması ilə bağlı bir dəfə tapşırıqlarını verib və bildirib ki, bütün ticarət mərkəzlərində ciddi təftiş aparılmalı və təhlükəsizlik tədbirləri gücləndirilməlidir. Azərbaycan Prezidenti bir dəfə vurğulayıb ki, dövlət sahibkarların yanındadır və yanğından zərər çəkmiş sahibkarlara operativ qaydada maliyyə dəstəyi göstəriləcək.

Prezidentin siyasetdə uğur modeli: xalq-dövlət birlüyü

Ümumiyyətə, ölkə Prezidenti

İlham Əliyev hakimiyətdə olduğu son 15 il müddətində daima xalqla birbaşa temasda olub. İster xarici siyasetlə bağlı fəaliyyətdə, isterse də daxili idarəetmədə Prezident İlham Əliyev sadə vətəndaşlara söykənir: "Mən bütün azərbaycanlıların Prezidentiyəm" şurunu gerçəyə çevirir.

Göründüyü kimi, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev on beş illik fəaliyyəti dövründə xalqa verdiyi vədleri, bütünlükle yerine yetirib. Bu gün də bunun şahidiyik. Bu müddət ərzində ölkəmizin bütün sahələrdə sürətli inkişafına nail olunub və insanların rifah halı dəha da yaxşılaşdır. Azərbaycanın siyasi, iqtisadi imkanları genişləndirilir və ölkəmizin beynəlxalq arenadakı mövqeləri möhkəmləndirilir. Bu gün regionda reallaşdırılan bütün beynəlxalq, irimiqyaslı layihələr Azərbaycanın iştirakı, onun milli maraqlarının nəzəre alınması ilə həyata keçirilir.

Dünyada etibarlı tərəfdəş kimi tanınan Azərbaycan ilə əməkdaşlığı etmək istəyen dövlətlərin sayı

kifayət qədər çoxdur. Bu gün Azərbaycan müxtəlif dövlətlərlə, o cümlədən, Avropa İttifaqına üzv 9 ölkə ilə strateji tərəfdəşlik əlaqələrinə malikdir. Eyni zamanda, Azərbaycanın təşəbbüsü ilə müxtəlif formatlarda əlaqələr qurulur və inkişaf etdirilir.

On beş il ölkə iqtisadiyyatında qazanılan misilsiz uğurlarla da xarakterikdir. Bu illər ərzində, Azərbaycan iqtisadiyyati 3,2 dəfə, qeyri-neft sektor 2,8 dəfə, sənaye istehsalı 2,6 dəfə, kənd təsərrüfatı 1,7 dəfə artıb, qeyri-neft ixracı 4,1 dəfə çoxalıb. Azərbaycanın 2004-cü ilde 1,8 milyard dollar olan valyuta ehtiyatları bu gün 46 milyard dollara çatdırılıb.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi Azərbaycan bu gün dünyada irimiqyaslı layihələrin təşəbbüskarı və uğurlu icraçısı kimi tanınır. Bu gün Azərbaycan artıq dünyada sayı məhdud olan kosmik ölkələr sırasındadır. Azərbaycan Ordusu dünyanın ən güclü 50 ordu sırasında yer alır. Dünyada böyük maraq doğuran Azərbaycan brendi

- "ASAN xidmet" təcrübəsi bir sıra ölkələr tərəfindən öyrənilir və tətbiq edilir. Dünyada böyük multikultural dəyərlərə malik ölkə kimi tanınan Azərbaycanda ötən 15 il ərzində milli-mənəvi dəyərlərin, multikulturalizm və tolerantlıq ənənələrinin qorunub-saxlanılması istiqamətində mühüm işlər görüllər. Bütün bunlar dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin 15 illik prezidentlik fəaliyyətinin əsas qayəsində xalqa ləyaqətli xidmət etmək, hər bir azərbaycanlının Prezidenti olmaq, dövlətçiliyimizi hər vasitə ilə möhkəmləndirmək dayanır.

Göründüyü kimi, Azərbaycan dövlətinin sosial siyasetinin fəlsəfəsi iqtisadi inkişafın nəticələrini əhalinin rifah halını yükseltməyə yönəltməkdir. Bu prinsip hər gün daha geniş şəkildə davam etdirilir və bu gün dövlətimizin başçısının rəhbərliyi ilə ölkəmizdə dünyaya nümunə göstərilən bir inkişaf modeli formalşdır. Ən önemli məqam isə, ondan ibarətdir ki, Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi sosial siyasetin mərkəzində Azərbaycan

Prezident İlham Əliyev ticarət mərkəzində yanğın nəticəsində zərər çəkmiş sahibkarlara maddi yardım ayırdı

Prezident İlham Əliyev Bakı şəhərinin Nizami rayonundakı ticarət mərkəzində baş vermiş yanğın nəticəsində zərər çəkmiş sahibkarlara maddi yardım göstərilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda qeyd olunur ki, Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Qara Qarayev küçəsi 81Q üvanında yerləşən ticarət mərkəzində fəaliyyət göstərən və 2019-cu il martın 26-da həmin ticarət mərkəzində baş vermiş yanğın nəticəsində zərər çəkmiş sahibkarlara maddi yardım göstərilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət bütçəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Prezidentinin ehtiyat fondundan İqtisadiyyat Nazirliyinə ilkin olaraq 3 milyon manat ayrılsın.

İqtisadiyyat Nazirliyinə zərər çəkmiş sahibkarlara bu Sərəncama əsasən ayrılmış vesait hesabına maddi yardım göstərilməsi qaydasını Azərbaycan Prezidenti ilə razılışdırmaqla üç gün müddətində təsdiq etmək; bu sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etmək tapşırılıb. Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamda göstərilən mebleğdə maliyyələşməni təmin edəcək.

Vətəndaşının firavan yaşam tərzi dayanır. Məhz Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə, ötən dövr ərzində, əhalinin sosial rifahının yüksəldilməsi və sosial infrastrukturun ən müasir standartlara uyğun tərzdə yenidən qurulması istiqamətində məqsədönlü siyaset həyata keçirilmiş və mühüm uğurlar əldə olunmuşdur.

Bir sözlə, Azərbaycan dövlətinin sosial inkişaf sahəsində əldə etdiyi uğurlu nəticələr, deməyə əsas verir ki, Azərbaycan uğurlu inkişafdır. Ən başlıcası isə, qazanılan iqtisadi uğurlar sosial siyasetin genişlənməsinə yeni imkanlar yaradır. Çox qururverici ənənədir ki, həyata keçirilən sosial siyaset tamamilə Azərbaycan vətəndaşının həyatını müsbət istiqamətə dəyişdirməyə və insanların özlərini güvənlilik həss etməyə sərvət edir. Qətiyyətə bildirmək olar ki, ölkə başçısı İlham Əliyevin yeritdiyi kurs, nəinki böyük hərflərə qeyd ediləcək İSLAHAT-dır, hətta islahata inqilabi yanaşma nümunəsidir.

RƏFIQƏ KAMALQIZI

30 mart 2019-cu il

“Bu gün Azərbaycan beynəlxalq aləmdə etibarlı tərəfdaş kimi tanınır”

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva diplomatik missiya rəhbərlərinin həyat yoldaşları ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva martın 29-da Bakıda diplomatik missiya rəhbərlərinin həyat yoldaşları ilə görüşüb. AZƏRTAC xəbər verir ki, ölkəmizdə akkreditə olunan diplomatik missiya rəhbərlərinin həyat yoldaşları ilə görüşməkdən şad olduğunu bildirən Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Azərbaycan qədim tarixə, mədəniyyətə, ənənələrə malik olan ölkədir. Eyni zamanda, biz müasir, dünyaya açıq, sülhsevər, daim əməkdaşlıq və inkişaf naminə çıxış edən ölkəyik:

-Hörmətli xanımlar.
Əziz dostlar.
Əziz xanım səfirlər.

Mən sizi görməyimə çox şadam və hər birinizi səmimi qəlbən salamlayıram. Bir az gec de

olsa, sizinlə birlikdə Novruz bayramını qeyd etmək mənim üçün çox xoşdur.

Novruz Azərbaycanın ən sevimli, ruzili və nurlu bayramıdır. Novruz baharın, dirçəllişin simvoludur. Adətən Azərbaycanda Novruz bayramı ailə üzvləri ilə, dostlarla birlikdə bayram süfrəsi arxasında qeyd olunur. Bizim bugünkü görüşümüz də məhz dostluğun, qarşılıqlı hörmətin təzahürüdür.

Əziz qonaqlar, mən sizi bayram münasibətile ürəkdən təbrik edirəm, size və ailə üzvlərinizə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, təmsil etdiyiniz ölkələrə sülh və əmin-amanlıq arzulayıram.

Siz xeyli vaxtdır ki, Bakıda yaşıyırsınız. Ümidiyərəm ki, Azərbaycanda olduğunuz müddətdə ölkəmizi tanımaq və sevmək imkanınız olub. Bakı bu gün dönyanın ən gözəl şəhərlərindən biri kimi tanınır. Paytaxtimizin siması-

da Qərb və Şərq, qədimlik və müasirlik vəhdət təşkil edir. Azərbaycan qədim tarixə, mədəniyyətə, ənənələrə malik olan ölkədir. Eyni zamanda, biz müasir, dünyaya açıq, sülhsevər, daim əməkdaşlıq və inkişaf namine çıxış edən ölkəyik. Azərbaycan çoxmillətli və çoxkonfessiyali ölkədir. Əsrlərboyu Azərbaycan torpağında müxtəlif dinlərin və milletlərin nümayəndələri dostluq və sülh şəraitində yaşayıblar. Minilliklərə formalaşan bu tolerantlıq və multi-kulturalizm ənənələri bu gün də Azərbaycan dövlətinin siyasetində öz əksini tapır və hər bir azərbaycanlının qəlbində yaşayır. Mən əminəm ki, siz Azərbaycanın ən böyük sərvəti olan insanlarınımızın qonaqpərvərliyini, istiqanlılığını, səmimiliyini, insansevərliyini hiss etmişiniz. Ümidiyərəm ki, siz ölkəmizi tərk etdikdən sonra da Azərbaycan sizin qəlbinizdə xoş anırla, sevinc dolu xatirələrlə yaşayacaq və yenidən ölkəmizə sefər etməyi unutmayacaqsınız. Hörmətli xanımlar, 2019-cu il Azərbaycan üçün uğurla başlayıb. Bildiyiniz kimi, ölkəmizdə çox vacib islahatlara start verilib, həm iqtisadi sahədə, həm sosial sahədə. Bu gün atılan bütün addımlar Azərbaycanın gelecek uğurlu inkişafını təmin edəcək.

Cox xoş haldır ki, ölkəmizdə xarici səfirlərin sayı artmaqdır. Bu gün Azərbaycanda 65 diplomatik nümayəndəlik, 13 beynəlxalq təşkilat və 4 baş konsulluq fəaliyyət göstərir. Təmsil etdiyiniz ölkələrlə Azərbaycan qarşılıqlı maraq və hörmət əsasında əməkdaşlıq qurub və bu əlaqələr inkişaf etdirilir. Bu gün Azərbaycan beynəlxalq aləmdə etibarlı tərəfdaş kimi tanınır.

“Bu gün Azərbaycan beynəlxalq aləmdə etibarlı tərəfdas kimi tanınır”

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva diplomatik missiya rəhbərlərinin həyat yoldaşları ilə görüşüb

Əvvəli-Səh-4

Hörmətli xanımlar, fürsətdən istifadə edərək mən sizin fəaliyyətinizi xüsusi vurğulamaq istərdim. Ölklərimiz arasında dostluq münasibətlərinin möhkəmlənməsinə, Azərbaycanda humanitar, sosial sahələrdə icra olunan layihelərə dəstek verdiyini zərər səzə dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Ölklər və xalqlar arasında səmimi münasibətlərin formallaşmasında humanizm, xeyirxahlıq, insanlıq diplomatiyasını heç bir şey əvəz edə bilməz və mən buna görə size bir daha öz dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Hörmətli xanımlar, qoy bu bahar sizin üçün nurlu olsun, sizə xoşbəxtlik getərsin. Mən sizə hədsiz xoşbəxtlik, cansağlığı, təmsil etdiyiniz ölkələr və xalqlara əmin-amanlıq, sülh arzulayram. Cox sağ olun və bir daha xoş gəlmisiniz.

X X X

Görüşdə Moldovanın Azərbaycandakı

səfərinin xanımı Alla Leuka "HOMS Qrupu" kimi tanınan diplomatik missiya rəhbərlərinin həyat yoldaşları adından çıxış etməyin onun üçün şərəf olduğunu deyərək Birinci

dirdiyini, bize oxşar cəhətlərimizi və müxtəlifliyimizin zenginliyini xatırladığını, hörmət, sülh və məhrəban qonşuluğa əsaslanaraq xalqlar arasında əlaqələri gücləndirdiyini

vitse-prezident Mehriban Əliyeva ilə görüşə, "HOMS"un fəaliyyətinə verdiyi dəyərə və Novruz bayramı münasibəti ilə təbriklərinə görə təşəkkürünü bildirdi. Azərbaycanda çox sayda Novruz tədbirlərində iştirak etdiklərini, Novruzun sərhədləri aşaraq insanları birləş-

vurğuladı. Qeyd etdi ki, o, Novruz ruhunu Azərbaycanda bütün ilboyu hiss edir.

"Beynəlxalq ictimaiyyətin üzvləri olaraq biz ev sahibi olan ölkənin cəmiyyətinin açılığı, dostluğu, qonaqpərvərliyini hər zaman hiss edirik. Azərbaycan xalqı istiqanlı və səxavətlidir. Biz zəngin tarixə və mədəniyyətə, güclü harmoniya, birgəyəşəyiş və tolerantlıq ruhuna malik olan, dinamik inkişaf edən və gələcəyə inamlı baxan bu gözəl ölkədə olmaqdan xoşbəxtik", - deyən Alla Leuka təmsil etdikləri "HOMS" təşkilatının gördüyü işlərdən danışdı, humanitar sahədə fəaliyyətlərini davam etdirəcəklərini vurğuladı. Bildirdi ki, bu cür görüşlər beynəlxalq ictimaiyyətə ev sahibi olan ölkənin rəhbərliyi və xalqı arasında əlaqələri gücləndirmeyin daha bir yoludur. Alla Leuka Novruz bayramı münasibəti bir daha təbriklərini çatdırıldı, bütün insanlara dostluq və firavan həyat arzuladı. Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Azərbaycan təhlükəsizlik orqanlarının yaranmasının 100 illiyi münasibətilə “Buta” sarayında təntənəli tədbir keçirilib

Azərbaycan təhlükəsizlik orqanlarının yaranmasının 100 illiyi, dövlət təhlükəsizliyi və xarici keşfiyyat orqanları əməkdaşlarının peşə bayramı münasibətində martın 28-də “Buta” sarayında təntənəli tədbir keçirilib.

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin ictimai əlaqələr şöbəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, tədbirdə Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin hüquq müdafiə orqanları ile iş və hərbi məsələlər üzrə köməkçisi-söbə müdürü Fuad Ələsgərov, hökumət nümayəndələri, hüquq mühafizə orqanlarının rehbərləri, Azərbaycanın Milli qəhrəmanları, təhlükəsizlik orqanlarının veteranları, həmcinin 40 xarici xüsusi xidmət orqanının 160 rehbər və təmsilcisi iştirak edib.

Yubiley tədbiri Azərbaycan Dövlət Xor Kapellasının ifasında dövlət himminin səsləndirilməsi ilə başlayıb. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin hüquq müdafiə orqanları ilə iş və hərbi məsələlər üzrə köməkçisi-söbə müdürü Fuad Ələsgərov təntənəli tədbirin iştirakçılarını salamlayıb və Azərbaycan

Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Dövlət Təhlükəsizliyi və Xarici Kəşfiyyat xidmətlərinin şəxsi heyətlərinə təbrikini oxub.

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı, general-polkovnik Mədet Quliyev çıxış edərək təntənəli tədbirin iştirakçılarına, o cümlədən yubiley ilə əlaqədar Bakıya qonaq gələn tərəfdas ölkələrin xüsusi xidmət orqanlarının rəhbərlərinə və nümayənde heyətlərinə təşəkkürünü bildirib.

General-polkovnik Mədet Quliyev qeyd edib ki, ölkəmizin heyətə tamız tərəqqisi, mövcud sabitlik və təhlükəsizlik müasir müstəqil Azərbaycanın banisi və qurucusu ulu önder Heydər Əliyev tərəfindən təməli qoyulan, Prezident İlham Əliyevin müdirlik rəhbərliyi ilə uğurla davam etdirilən siyasetin məntiqi parlaq nəticəsidir. Dövlətimin başçısının düşüncələri, tərəqqi və uzaqgörən siyaseti sayəsində Azərbaycan bu gün təhlükəsizlik baxımından dönya sənədində qabaqcıl dövlətləri ilə bir sıradə dayanır. Azərbaycanın formalşmış güclü təhlükəsizlik stratejiyası ölkəyə etibarlı tərəfdas və öz maraqlarını qorumağa qadir dövlət

imici qazandırır. Dinamik inkişaf yolunda olan ölkəmizdə dilindən, dinindən, milliyətindən, eqidəndən asılı olmayıaraq, bütün insanlar sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayır və çalışır. Bu Azərbaycan xalqları və dövlətinin böyük nailiyətindir.

General-polkovnik Mədet Quliyev Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin beynəlxalq əməkdaşlıq əlaqələrinin son illər daha faal və səmərəli xarakter aldığını vurğulayıb. Bildirib ki, hazırda DTX dönya 70-dən artıq xüsusi xidmət orqanı ilə, eləcə də nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində ikitərefli və çoxtərefli formatda qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq edir. Tərəfdəşlər yalnız informasiya və təcrübə mübadiləsi ilə deyil, bir çox hallarda birgə fəaliyyət və əməli kömək şəklində həyata keçirilir. Qürurverici haldır ki, dönya təhlükəsizlik sisteminin formalşmasına Azərbaycanın da əməyi var.

Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin rəisi, general-leytenant Orxan Sultanov çıxışında Azərbaycan təhlükəsizlik orqanlarının təşəkkül tarixinin dənəsi, Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü məqsədönlü xarici siyaset nəticəsində ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunun və mövqelərinin gündən-güne daha da möhkəmləndiyini xüsusi qeyd edib. General-leytenant Orxan Sultanov göstərilən diqqət və qayğıya görə dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin şəxsi heyəti adından təşəkkürünü bildirib. Təntənəli tədbir Qara Qarayev adına Azərbaycan Dövlət Kamera Orkestrinin, Dövlət Rəqs Ansamblının, "Qaya" dövlət vokal ansamblının, eləcə də respublikanın tanınmış incəsənət xadimlərinin ifasında bədii proqrama davam edib.

Siyavuş Novruzov: “Azərbaycan dövləti hər zaman xalqın yanındadır”

Bəzi hallarda insanlar öz əmlaklarını siğorta etmir. Bir hədise baş verəndə də dövlət bu məsələni öz üzərinə götürür. Naxçıvan Muxtar Respublikasında demək olar ki, siğorta olunmamış ev qalmayıb. Əger hansısa hadisə baş verərsə, siğorta şirkətləri məsuliyyəti öz üzərinə götürürler". Bu fikirləri YAP icra katibinin müavini, Milli Məclisin İctimai birliklər və dunu qurumlar komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov parlamentin dünən keçirilən iclasında çıxışı zamanı deyib.

S.Novruzov bildirib ki, Prezident İlham Əliyev yanan "Diqlas" ticarət mərkəzi ilə bağlı keçirdiyi müşavirədə siğorta məsələləri ilə bağlı göstəriş verib. Milli Məclisin İqtisadiyyat, sənaye və sahibkarlıq komitəsində də siğorta məsəlesi ilə bağlı layihələr hazırlanmalıdır. Onun sözlərinə görə, qanunvericilikdə insanların əmlakının sigortalanması məsəlesi öz eksini tapşırılır.

S.Novruzov təessüfle qeyd edib ki, Azərbaycanda baş verən hər hansı belə hadisələrdən səhiyyətə gəlmək üçün səhiyyətə edənlər var: "Bəziləri müxtəlif çəgirişlər edirlər, insanları mitinqlərə çağırırlar. Bilirsınız ki, son prezident seçkilərindən sonra sosial-iqtisadi sahədə mühüm İslahatlar həyata keçirilir. Cənab Prezident bütün məsələlərin həlli istiqamətində önemli addımlar atır. Artıq hər kəs Görə ki, mərhələli şəkildə bütün problemlər öz həllini tapır. Amma təəssüf ki, mitinq keçirmək, üç-bəş adam yığıb nəsə deməkə İslahatları öz adalarına çıxməq istəyənlər var. Burada məqsəd ölkədə aparılan İslahatlara kölgə salmaq, baş verənləri cəmiyyətə öz adalarından təqdim etməkdir".

Deputat söyləyib ki, həmin qüvvələr hələ 1990-ci illərdə belə hadnisələrdən hakimiyətə gəlmək üçün səhiyyətə edənlər var: "Yanğında, zəlzələdə zərərəkənərin yanında olmaq əvəzinə müxtəlif mitinq çəgirişləri edilir. Belə addımlarla insanlara yanlış informasiyalar verilir. Bu gün qibləsinin tanımayan Əli Kərimli və Sevinc Osmanqızı Azərbaycandakı İslahatları tamamalı fərqli şəkildə dünyaya çatdırmaq isteyirlər".

Dövlət başçısı tərəfindən imzalanan əfv sərəncamının guya hər hansı təzyiqlər neticəsində imzalanmasına dair yanlış fikirləri pisləyen S.Novruzov deyib ki, əfv siyaseti kimlərinə təzyiqi vasitəsilə həyata keçirilmir. Onun sözlərinə görə, bu, ölkə başçısının humanist addımı və vətəndaşların müraciəti əsasında həyata keçirilir. Sərəncamın kimlərinə bəyanatı ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Azərbaycan demokratik dövlətdir, heç kimin daxili işlərinə qarışır və kimse də bizim işimizə qarışa bilməz. "Azərbaycan dövləti hər zaman xalqın yanındadır. Ölkə başçısı öten gün keçirilən müşavirədə də söylədi ki, baxmayaraq ki, yanğınlı ziyarəti ödenilməsi dövlətin işi deyil, amma dövlət hər zaman sahibkarların yanındadır. Zaqatalada, Şamaxıda baş verən zəlzələlər zamanı ölkə başçısı insanların yanında olub. Hazırda həmin erazilərdə gözəl evlər tikilir və zəlzələdən zərərəkmiş insanlara verilir. Əvvəller de baş verən təbii flakətlər zamanı da zərərəkmiş insanlara dövlət bütün dəstəyi göstərib. Bu işlər kölgə salmaq mümkün deyil"-deyə, S.Novruzov vurgulayıb.

30 mart 2019-cu il

Milli Məclisin plenar iclası keçirilib

Martin 29-da Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirilib. Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədov iclasın gündəliyinə 25 məsələnin daxil olduğunu deyib. Əvvəlcə Naqif Həmzəyevin parlamentin insan hüquqları komitəsinin üzvü seçilməsi məsələsinə baxılıb. Sonra elm və təhsil komitəsinin sədri İsa Həbibbəyli “Ümumi təhsil haqqında” qanun layihəsini üçüncü oxunuşda təqdim edib. Bildirib ki, sənəd 5 fəsil, 33 maddədən ibarətdir. Bu sənəd Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına uyğun olaraq, ölkəmizdə ümumi təhsilin təmin olunması sahəsində dövlət siyasetinin əsas prinsiplərini, ümumi təhsilin təşkilati-hüquqi və iqtisadi əsaslarını müəyyən edir.

“Azərbaycan Respublikası diplomatik xidmət orqanlarının 100 illiyi (1919-2019)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medallının təsis edilməsi ile əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinə üçüncü oxunuşda baxılıb.

İnzibati Xətalar Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsinə üçüncü oxunuşda təqdim edən hüquq siyaseti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli bildirib ki, dəyişikliklər “Daşınar əmlakın yüksəliliyi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il 2 may tarixli Qanunu ilə əlaqədar təklif edilir. İclasda Mülki Prosesual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi də üçüncü oxunuşda nəzərdən keçirilib.

Iqtisadi siyaset, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Ziyad Səməzdədə Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsini təqdim edib. Bildirib ki, sənəddə buğda emalı müəssisələrinin səmərəli fəaliyyətinin təmin olunması məqsədile kəpək istehsalı və satışının 2019-cu il martın 1-dən 2 il müddətinə əlavə dəyər vergisindən azad edilməsi və hərəkətən idarəetmədən 10 günde 100 ton buğda emalı müəssisənin təqdim edilməsi haqqında qanun layihəsi də üçüncü oxunuşda nəzərdən keçirilib.

Həmçinin Cinayət Məcəlləsində və İnzibati Xətalar Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihələri üçüncü oxunuşda müzakirə olunub.

Sonra “Telekommunikasiya haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi üçüncü oxunuşda təqdim edilib. Bu qanun layihəsi telekommunikasiya operatoru (mülkiyyətində olan telekommunikasiya şəbəkəsi) vəsitiylə qanuni əsaslarla telekommunikasiya xidmətləri göstərən hüquqi

ve fiziki şəxs) üçün yeni vəzifələrin müəyyən edilməsini nəzərdə tutur.

Plenar iclasda “Azərbaycan Respublikasının Prezidenti və Belarus Respublikasının Prezidentinin Birge Beyanatının təsdiq edilməsi haqqında”, “Azərbaycan Respublikasının 1994-cü il 8 fevral tarixli 782 nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Konsul Nizamnamesi”ndə dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihələrine de baxılıb.

Komite sədri Ziyad Səməzdədə Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsini təqdim edib. Bildirib ki, sənəddə buğda emalı müəssisələrinin səmərəli fəaliyyətinin təmin olunması məqsədile kəpək istehsalı və satışının 2019-cu il martın 1-dən 2 il müddətinə əlavə dəyər vergisindən azad edilməsi və hərəkətən idarəetmədən 10 günde 100 ton buğda emalı müəssisənin təqdim edilməsi haqqında qanun layihəsi də üçüncü oxunuşda nəzərdən keçirilib.

“Hesablama Palatası haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi audite dair hesabatla əlaqədar kənar dövlət maliyyə nezareti obyektiinin qeyd, irad və rəyinin bildirilməsini 20 gündən 10 gündək müddətində azaldılması, müvafiq icra həkimiyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanlarda həvata keçirilen audite dair məlumatların təqdim edilməsi qaydasının təkmilləşdirilməsi, habelə Hesablama Palatası üzvlərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədile hazırlanıb.

Komite sədri Əli Hüseynli “Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Qanunda dəyişiklik

edilməsi barədə qanun layihəsini şərh edib.

Qeyd edilib ki, sənəd Konstitusiya Məhkəməsinin hakimlərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədile hazırlanıb.

Ziyad Səməzdədə “Daşınmaz əmlakın dövlət reyestri haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini təqdim edib. Bildirib ki, qanun layihəsində daşınmaz əmlakın üzərində hüquqların dövlət qeydiyyatına alınması prosesinin təkmilləşdirilməsi, çıxarışların kağız formada təqdim olunması prosedurunun tamamilə aradan qaldırılması, onların yalnız elektron üsulla təqdim edilməsi ilə bağlı müddəələr eks olunub. Layihəyə əsasən, dövlət reyestrindən çıxarışlar elektron imza ilə təsdiqlənməklə hüquq sahibinin istəyindən asılı olaraq “Elektron hökumət” portalında yerləşdiriləcək və ya digər elektron üsulla (o cümlədən elektron poçt ünvanı vasitəsilə) hüquq sahibinə təqdim olunacaq.

Daha sonra “Azərbaycan Respublikasının Dövlət gerbi haqqında” 1993-cü il 19 yanvar tarixli 460 nömrəli Konstitusiya Qanununun, “Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni haqqında” 1992-ci il 27 may tarixli 142 nömrəli Qanunun təqdim edilməsi barədə Konstitusiya Qanununun layihələrinə baxılıb.

Əli Hüseynli “Azərbaycan Respublikasında dövlət daktiloskopik və genom qeydiyyatı haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini şərh edib. Diqqətə çatdırılıb ki, “Azərbaycan Respublikası vətəndaşının şəxsiyyət vesiqəsi haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə 2018-ci il 30 oktyabr tarixli 1304-VQD nömrəli Qanuna əsasən şəxsiyyət vesiqəsinə yerləşdirilən elektron daşıyıcıya (cipə) daxil edilən məlumatlara əl-barmaq izləri da əlavə edilib. Layihə ilə təklif edilən dəyişiklik şəxsiyyət vesiqəsi alan vətəndaşların məcburi daktiloskopik qeydiyyatdan keçirilməsinə nəzərdə tutur. Eyni zamanda, 15 yaşa təmam olmamış vətəndaşlar şəxsiyyət vesiqəsi alan zaman onlardan əl-barmaq izlərinin götürülməsi istisna edilir.

Deputatlar İnzibati Xətalar Məcəlləsində, Əmək, Vergi və Cəzaların İcrası Məcəllələrində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihələrini keçirirlər.

Ziyad Səməzdədə bildirib ki, “Dövlət rüsumu haqqında” Qanunda ediləcək dəyişikliyə əsasən sənədə yeni “Könüllü dövlət daktiloskopik və genom qeydiyyatının aparılmasına görə tutulan dövlət rüsumunun dərəcələri” məzmunlu 33-6-ci maddə əlavə edilir. Könüllü dövlət daktiloskopik qeydiyyatının aparılmasına görə 20 manat, könüllü dövlət genom qeydiyyatının aparılmasına görə 250 manat dövlət rüsumu müəyyən

edilir.

Daha sonra “Şəhid adının əbədiləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında”, “Çernobil qəzasının leğvində iştirak etmiş və həmin qəza nəticəsində zərər çəkmiş vətəndaşların statusu və sosial müdafiəsi haqqında”, “Həmkarlar ittifaqları haqqında”, “Dövlət əmlakının özələşdirilməsi haqqında”, “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında”, “Dövlət rüsumu haqqında”, “Mühəsibat uçotu haqqında”, “Ədliyyə organlarında qulluq keçmə haqqında”, “Bədən tərbiyəsi və idman haqqında”, “Hərbi vəzife və hərbi xidmət haqqında”, “Lisenziyalar və icazələr haqqında” və “Əlliyyi olan şəxslərin hüquqları haqqında”, “Təhsil haqqında”, “Peşə təhsili haqqında” qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihələrinə baxılıb.

Əli Hüseynli “Mediasiya haqqında” yeni qanun layihəsini təqdim edib. Bildirib ki, qanun layihəsi 5 fəsil, 39 maddədən ibarətdir. Bu yeni qanun Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 10-cu ve 12-ci bəndlərinə uyğun olaraq mediasianın təşkili sahəsində ictiyai münasibətləri tənzimləyir, mediasianın məqsədlərini, prinsiplərini, həyata keçirilməsi qaydalarını və mediatorların statusunu müəyyən edir. Mediasiya mediatorun (mediatorların) vəsitiylə ilə tərəflər arasında yaranmış mübahisənin qarşılıqlı razılıq əsasında həlli ilə bağlı bu qanunla müəyyən olunan prosesdir. Mediasiya tərəflər arasında münaqışə səviyyəsinin azaldılması və onları razı salacaq şəkildə mübahisənin həllini təmin etmək məqsədi ni daşıyır.

Diqqətə çatdırılıb ki, mediasiya könüllülik, tərəflərin hüquq bərabərliyi və əməkdaşlığı, mediatorların qərəzsizliyi və müstəqilliyi, mediasiya prosesinə müraciətin yolverilməzliyi, konfidensiallıq prinsipləri əsasında həyata keçirilir. Mediasiya könüllü xarakter daşıyır və tərəflər mediatorun seçilməsində sərbəstdirlər. Tərəflər mediasiya zamanı bütün məsələlərdə, o cümlədən mediatorun seçilməsində bərabər hüquqlardan istifadə edirlər və bərabər vəzifələr daşıyırlar. Mediasiya zamanı mediator müstəqil və qərəzsiz olmalıdır. Mediator mediasiya prosesini həyata keçirən zaman tərəflərden, dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanlarından, hüquqi və fiziki şəxslərdən asılı olmamalıdır və mediasiya zamanı adıçəkilən orqanların və şəxslərin mediatorun fəaliyyətinə müraciətine yolu verilmər.

Qanun layihələri müzakirə olunaraq qəbul edilib. Bununla da Milli Məclisin plenar iclası başa çatıb.

RƏFİQƏ

Nazir: “Yanğından zərər çekən sahibkarlardan 4-5 ay icarə haqqı alınmayıcaq”

“Diqlas” ticaret mərkəzində baş verən yanğından zərər çekən sahibkarlardan 4-5 ay icarə haqqı alınmayıcaq. Bu barədə iqtisadiyati naziri Şahin Mustafayev jurnalistlərə müsahibəsində deyib. Nazir bildirib ki, Bakıda yerləşən ticaret mərkəzlərinin rəhbərləri ilə görüşlər keçirilir. Bir sıra ticaret mərkəzlərində boş qalmış satış yerləri zərərçəkmişlər təqdim olunur. Artıq bəzi konkret təkliflər var: “Zərərçəkənlərdən ilk 4-5 ay ərzində ticaret mərkəzlərində icarə haqqı alınmadan şərait yaradılacaq. Sonra isə digər yerlərə nisbətən 20 faiz ucuz olmaqla icarəyə veriləcək. Biz sahibkarlara bu paketi təqdim edirik”. Ş.Mustafayev sözlerinə görə, yanğından zərər çekən sahibkarlar üçün uzunmüddətli güzəşti kreditlər də təklif olunur. Artıq onlara güzəşti kreditlərin şərtləri barədə məlumat verilir. Nazir bildirib ki, “Diqlas” ticaret mərkəzində baş verən yanğından zərər çekən sahibkarlar üçün aprelin ilk həftəsində ilkin ödənişlər həyata keçiriləcək. O qeyd edib ki, dövlət başçısının tapşırığına uyğun olaraq, ilkin maddi dəstek vermək üçün tədbirlər görürlər. Yaradılan İşçi Qrupu bu məqsədlə görüşlər keçirir, araşdırmaclar aparır. İlkin ödənişlərin qarşısındaki həftə ərzində həyata keçirilməsi planlaşdırılır.

Ş.Mustafayev qeyd edib ki, zərər çekən sahibkarlar üçün “Kapital Bank”da şəxsi hesablar yaradılacaq və ödənişlər kart vəsitiylə olacaq. Üç gün ərzində aparılan araşdırma nəticəsində bu ödənişlər yerinə yetiriləcək. Katılırla ki, mart ayının 26-da Nizami rayonundakı “Diqlas” ticaret mərkəzində yanğın baş verib. Prezident İlham Əliyev məsələni dərhal nəzarətə götürüb. Martin 28-də baş vermiş yanğınlı əlaqədar dövlət başçısının sədrliyi ilə müşavirə keçirilib. Martin 29-da isə ticaret mərkəzindəki yanğında zərər çekmiş sahibkarlara maddi yardım göstərilməsi üçün ölkə başçısının Sərəncamı ilə iqtisadiyyat Nazirliyinə 3 milyon manat ayrılib.

31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımından 101 il ötür

Tarixdən məlumdur ki, XIX əsrin əvvəllərindən başlayaraq, ermənilər Azərbaycan torpaqlarında kütləvi şəkildə məskunlaşdırılmışdır. Başlamış və azərbaycanlılar qədim torpaqlarından, ata-baba yurdalarından qovularaq, deportasiya edilmişlər. Təcavüzkar erməni millətçiləri tərəfindən xalqımıza qarşı iki yüz ilə yaxın bir dövrdə yeridilən soyqırımı siyasetinin məqsədi azərbaycanlıları tarixi torpaqlarından qovmaq, xarici havadarlarının köməyi ilə həmin yerlərdə Ermənistən dövləti yaratmaq olmuşdur. Bu mənfur ideyanı reallaşdırmaq istiqamətində, ardıcıl olaraq hərbi, ideoloji və təşkilati xarakterli tədbirlər həyata keçirilmişdir. Azərbaycanlılar tərdidən doğma torpaqlarından qovulmuş, onların ərazilərində başqa ölkələrdən köçürülmüş ermənilər məskunlaşdırılmışdır.

Azərbaycanlılara qarşı yeridilən soyqırımı siyaseti, tarixi əsrləri əhət etək də, bu barədə əsl həqiqət Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin qətiyyəti sayesində ictimaiyyətə çatdırılmışdır. Soyqırımı yalnız Onun 1998-ci il 26 mart tarixli Fermanından sonra öz hüquqi-siyasi qiymətini almışdır. O vaxtdan başlayaraq, 31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü kimi dövlət səviyyəsində qeyd olunur, soyqırımı qurbanlarını anma tədbirləri keçirilir, dünya ictimaiyyətinin diqqəti bu məsələyə cəlb olunur.

Hadisələri ardıcılıqla izləsək, başımıza getirilən olayların tarixdə, demək olar ki, eyni ssenari üzrə cərəyan etdiyinin şahidi olarıq. Erməni daşnaklarının 1918-ci il martın 31-də xalqımıza qarşı töredikləri soyqırımdan, artıq 101 il ötür. Bu zamana qədər ermənilərin xalqımıza qarşı həyata keçirdikləri genosid siyasetinin nəticəsi olaraq, azərbaycanlıların başına olmazın müsibətlər, faciələr getirilmiş, xalqımıza qarşı deportasiya və soyqırımı siyaseti həyata keçirmişdir. "Məqsədə doğru addımlayan" ermənilər xalqımızın tarixini kobud terzə saxlaşıdır, milli-maddi və mədəniyyət abidələri, toponimləri erməni təcavüzünə məruz qalırdı.

Elmi-tarixi mənbələrdən belli olduğu kimi, "Türkmençay" müqaviləsindən sonra Rusiya imperatoru I Nikolayın 21 mart 1828-ci il tarixli fərmanı ile İrəvan və Naxçıvan xanlıqları ərazisində "Erməni vilayəti"nin yaradıldığı elan edilib, 7331 azərbaycanlı ve 2369 erməni ailəsinin məskunlaşdığı İrəvan şəhəri bu vilayətin tərkibinə daxil edilib. Bu və ya digər faktlar göstərir ki, Azərbaycan torpaqları hesabına dövlət quran ermənilər tarixin bütün mərhələlərində xalqımıza qarşı insanlığa yaraşmayan qanlı əməlləri ilə yadda qalmışlar. Xüsusilə, onların 1905-1907-ci, 1915-1920-ci, 1947-1953-cü və 1988-1994-cü illerde töredikləri kütləvi qətlamlar və işgalçılıq siyasetleri bu qanlı əməllərin ən dəhşətli mərhələləri olmuşdur.

MART SOYQIRIMINDA ON MİNLERLƏ GÜNAHSIZ SOYDAŞIMIZ QƏTLƏ YETİRİLIB

Mart soyqırımı - 1918-ci ilin mart-aprel aylarında, başda Stepan Şəumyan olmaqla, erməni daşnaklarının Azərbaycan türklərinə qarşı töredikləri kütləvi qırğınlardır. Bakıda, Şamaxıda, Muğanda, Lənkəranda və digər yerlərdə on minlərlə günahsız soydaşımızın qətle yetirilməsinə səbəb olmuşdur. Azərbaycanın tarixi şəhəri olan İrəvanda 1920 azərbaycanının evi yandırılmış, 132 min soydaşımız qətle yetirilmişdir. 1918-ci ilin mart-aprel soyqırımı isməyildən da yan keçməmişdir. Bele ki, rayona məxsus 12 kənddə 1044 nefər amansızca sına öldürülmüşdür. Ən böyük qırğın 360

nəfərin öldürülüyü Tırcan, 225 nəfərin qətlə yetirildiyi Mücü, 100 nəfərin məhv edildiyi Bizlan və s. kəndlərde törədilmişdir. Mart soyqırımdan bir il sonra ermənilər bu hadisələri bolşeviklər məsələmanlarında cərəyan edən hakimiyyət mübarəzi kimi mətbuatda yayıldılar.

Xatırladaq ki, 1918-ci ildə Rusiyada yaranmış vəziyyətdən istifadə edən ermənilər öz istədiklərinə bolşevizm bayrağı altında nail olmağa cəhd göstərmişlər. Bakı Komünası 1918-ci ilin martında cinayətkar planı həyata keçirməye başlayır. Texminən 7 min erməni əsgəri müxtəlif cəbhələrdən Bakıya getirilir. Bundan başqa, "Qırımı Qvardiya" adı altında yaradılan 10-12 minlik ordunun da 70 faizi ermənilərdən ibarət idi. Martin 30-da axşam saatlarında Bakıda ilk atəş səsləri eşidilir. Təpədən-dırnağa qədər silahlanmış erməni əsgərləri məsələmanların evlərinə basqınlar edərək, onları vəhşicəsinə öldürür, körpələrə və qocalara aman vermirdilər. Qadınlar daha ağır işgəncələrlə öldürülürdü. Arxiv materiallarına əsasən, qulaqları-burunları kəsilən, orqanları parça-parça edilən 37 qadının meyiti tapılmışdı. Mart soyqırımı zamanı tekke Bakıda 12 mindən çox adam qətlə yetirildi.

Ermənilər bütün Azərbaycan işğal etməyə cəhd göstərirdilər. Bele ki, Qarabağda yaşayan ermənilər birləşib, Gəncəyə hücum planı hazırlanırdı. Lakin 1918-ci ilin mayında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması, Azərbaycanın ərazi bütönlüyü uğrunda ölüm-dirim mübarəzesinin başlanması işgalçılardan bütönləndirildi. Artıq dördüncü soyqırımı 1918-ci ildə Qubada törədikləri qətlamların üzə çıxan bir hissəsidir.

Mart hadisələri, əslində, bolşeviklərin daşnaqlarla birləşdə həyata keçirdikləri milli qırğın idi. Hadisənin təşkilatçısı olan S.Şəumyan qırğından bir neçə gün sonra 1918-ci il aprelin 13-də RSFSR XKS-ye yazdığı məktubunda etiraf edirdi ki, biz süvari dəstəmizə birinci silahlı hücum cəhdindən bəhənə kimi istifadə etdik və bütün cəbhə boyu hücuma keçdik: "...Bizim altı min nəfəre yaxın silahlı qüvvələrimiz var idı..." "Daşnakşütün"un da üç-dörd min nəfərlik milli hissələri var idı ki, bunlar da bizim ixtiyarımızda idi. Milli hissələrin inkişafı vətəndaş müharibəsinə qismən milli qırğın xarakteri vermişdi, lakin buna yol verməmək mümkün deyildir. Biz bilərək buna yol verdik".

1918-ci il sentyabr ayının 20-si və 26-da Bakı bolşevikləri Ağcaqum çöllərində güllənəməyə aparıllərən, yolda qəflətən Anastas Mikoyan və Stepan Şəumyan yoxa çıxmış və yenidən Rusiyada peydə olmuşlar. SSRİ zamanı isə bizlərə Stepan Şəumyan qəhrəman kimi aşilanmış və onun Bakı bolşevikləri ilə güllələndiyi bildirilmiş, 70 il ərzində, onun kimi yüzlərə erməni qanıçənlərinin xatirələri eziş tutulmuşdu. Sonradan yenidənqurma və müstə-

**31 MART
Azərbaycanlıların
Soyqırımı
Günü**

qillik illərində gizli arxivlər açıldı, məlum oldu ki, çox hiyəlegər erməni olan Stepan Şəumyan heç də 1918-ci ildə güllənəməmiş, əksinə, ingilis gəmiləri ilə İrəna qəçmiş, oradan da, İngiltərəyə gedərək, qəribə bir yaşayış məkanı seçərək, ömrünün sonuna kimi Hindistanda yaşamışdır.

DÜNYA İCTİMAİYYƏTİ ƏSASLI DƏLLİLLƏRLƏ İYRƏNC ERMƏNİ SIYASƏTİ İLƏ TANİŞ OLUR

Bu gün dünya ictimaiyyətinin nəzərinə 31 Mart Soyqırımı ilə bağlı əsaslı dəllillərdən biri olaraq Quba kütləvi məzarlığı təqdim olunur. Quba şəhərinin şimalında yerləşən kütləvi məzarlıqdə 1918-ci ildə ermənilər və bolşeviklər tərəfində vəhşicəsinə öldürülmüş azərbaycanlılar basdırılıb. 2007-ci ildə aşkarlanan məzarlıqdakı, iki dolu arx insan skeletləri, ermənilərin Qubada soyqırımı həyata keçirdiklərinin əyani sübudit. Bu məzarlıq ermənilərin 1918-ci ildə Qubada törədikləri qətlamların üzə çıxan bir hissəsidir. Artıq dünya ictimaiyyəti bu və digər dəllillər vasitəsilə erməni siyaseti ilə tanış ola bilirlər.

Ermənilər zaman-zaman tarixi təkrarlayaraq, iyrənc siyasetin müəllifinə çevrilirler. Bele ki, ermənilər sovet rejimindən bəhrələnərək, öten əsrin son illərində yenidən azərbaycanlıları öz tarixi torpaqlarından qovular. Məhz elə, bunun nəticəsi olaraq, 1990-ci ilin yanvar ayında getdikcə güclənən xalq hərəkatını böğməq məqsədile Bakiya qoşunlar yeridildi, yüzlərlə azərbaycanlı şəhid oldu, yaralandı, digər fiziki təzyiqlərə məruz qaldılar. Məlum proseslərin davamı olaraq, 1992-ci ilin fevralında ermənilər Xocalı şəhərinin əhalisine misli görünməyən divan tutdular. Tariximizə Xocalı soyqırımı kimi həkk olunan bu qanlı faciəninə azərbaycanlıların məhv edilməsi, əsir alınması, şəhərin yerlə yekسان edilməsi ilə qurtardı. Millətçi-separatçı ermənilərin Dağlıq Qarabağda başladığı qəsəbkar hərəkətin nəticəsi olaraq, bu gün ərazimizin 20 faizi işğal altındadır.

Vaxtılı 31 mart tarixində qətlə yetirilən azərbaycanlıların uyuduğu məzarlıqdə bu gün həmin yuzilliyin sonunda şəhid olan vətən oğulları uyuur. Bəşəriyyət tarixində ermənilərin xalqımıza başına getirdikləri faciə ilə müqayisə ediləcək dəhşətli cinayət törədilməyib. Xocalı şəhərində yaşayan insanlara qarşı həyata keçirilən soyqırımı aktı da ermənilərin hazırladığı növbəti ssenari əsasında baş tutdu. Müstəqil dövlət olaraq, bu gün dünyaya qapı açdığımız zaman, tariximiz her bir şəhifəsi bize ibret dərsi olmalı, tariximizi unutmamalı və ondan vaxtında düzgün nəticələr çıxarmalıq.

ZÜMRÜD BAYRAMOVA

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yürütdüyü uğurlu xarici siyaset nəticəsində, artıq dünya və beynəlxalq təşkilatlar Ermənistən işğalçı dövlət kimi tanır. Azərbaycan Prezidentinin bu məsələdəki birmənli mövqeyi təsdiqlədi ki, Dağlıq Qarabağın Azərbaycandan ayrıılma mexanizm yoxdur və heç vaxt da olmayacağıq. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, "Ermənistanda başa düşməlidirlər ki, biz artıq orta əsrlərdə yox, XXI əsrə yaşıyırıq və XXI əsrin əlamətləri hər bir ölkə üçün əsas olmalıdır. Biz isteyirik ki, bölgədə sühə olsun. Biz isteyirik ki, beynəlxalq hüquq normaları təmin edilsin. Hər bir işğalçı bilməlidir ki, bu işğalın sonu olmayacağıqdır. Bu işğalın sonu ya sühə müqaviləsidir, ya da qəçiləz məglubiyyətdir". Azərbaycan iqtisadi və hərbi potensialını sürətlə artırmaqdə, regionun ən güclü dövlətinə çevriləcəkdir.

Azərbaycan xalqının mənəviyyatına, milli qıruruna və mənliyinə böhtanlar atan, siyasi və hərbi təcavüz həyata keçirən ermənilər bu vəhşiliklərinin dünya ictimaiyyətinin diqqətine çatdırılması yönündə son illərdə bir sıra tədbirlər görülür. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə həyata keçirilən kampaniya, dünyadan bir çox şəhərləri əhət etməklə, Azərbaycanın xaricdəki 50-yə yaxın diplomatik nümayəndəliyini və diaspor təşkilatlarını da bu prosesə cəlb etdi. Fondun hazırladığı və nəşr etdirdiyi kitab və buktetlər, Xocalı soyqırımı əks etdirən fotosəkillər mötəbər təşkilatlarda düzənlənən mərasimlərde bir daha xarici ölkə və təntədaşlarının diqqətini Azərbaycan xalqının faciəsinə, ermənilərin isə vandalizmə yönəldildi. Fondun nəşr etdirdiyi "Qarabağ həqiqətləri" toplusu Azərbaycan həqiqətlərini bütün dünyaya tanıdı. "Xocalıya ədalət" kampaniyası isə Azərbaycan gəncliyinin Qarabağ həqiqətlərini, münəqşənin həllində ölkəmizin ədalətli mövqeyini və Xocalı soyqırımı bütün təfərrüati ilə dünya ictimaiyyətinin diqqətine çatdırmaq baxımdan müasir tariximizin mühüm mərhəlesi oldu. Heydər Əliyev Fondunun hazırladığı Azərbaycan internet portalı isə ermənilərin yüz illər boyu xalqımıza qarşı yürütdüyü soyqırımı siyasetini daha mükəmməl formada beynəlxalq səviyyədə təqdim edir. 6 min sehifədən ibarət olan portalda ölkəmiz haqqında, o cümlədən, Dağlıq Qarabağ münaqışının tarixi haqqında istənilən məlumatı əldə etmek mümkündür.

Tarix heç zaman unudulmur, tarix yazılır. Erməni vəhşilikləri Azərbaycan tarixinin qanla yazılmış səhifəsi olsa da, güclü Azərbaycan yerləşdiyi bölgədə söz və nüfuz sahibi olmaqla, bütün problemlərin öhdəsinən hər zaman uğurla gelmək iqtidarındır.

30 mart 2019-cu il

Prezident İlham Əliyev xalqın ümidi və inam yeridir

"Diqlas" Ticarət Mərkəzinin yanması ilə sahibkarlara dəymış ziyanın ödənilməsi barədə Prezidentin müşavirə keçirməsi və sahibkarlara 3 milyon manat vəsaitin ödənilməsi barədə Sərəncam imzalaması dövlət başçısının vətəndaş amilinə diqqət və qayğısının nümunəsidir. Ölkəmizin əldə etdiyi sosial-iqtisadi uğurlar insanların daha firavan-təhlükəsiz yaşamasına geniş imkanlar yaradıb. 2019-cu ilin son üç ayının statistik göstəriciləri, onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycanın sosial-iqtisadi tərəqqisi keyfiyyətəcə yeni mərhələyə daxil olub: "Xüsusi ilə də, Prezident İlham Əliyevin müavinətlərin, pensiyaların artırılması, fiziki şəxslərin problemli kreditlərinin həll edilməsi barədə imzalandığı sərəncamlar vətəndaş məmənunluğunu artırılması, insanların sosial-iqtisadi və məsiyə məslələrinin həll edilməsinə mühüm töhfələr vermiş olduğunu. Bunun ardla, Nizami rayonundakı "Diqlas" Ticarət Mərkəzinin yanması nəticəsində, sahibkarlara dəymış olan ziyanın ödənilməsi barədə, Prezidentin müşavirə keçirməsi və müəyyən qurum rəhbərlərinə insanlara yardımın göstərilməsi barədə göstərişlər verməsi və dünən isə sahibkarlara 3 milyon manat vəsaitin ödənilməsi barədə Sərəncam imzalaması bir daha dövlət başçısının insanların ümidi və inam yeri olduğunu göstərir. Söhbət etdiyimiz mürsəhəblərimiz də Prezidentimizin sahibkarlara göstərdiyi diqqət və qayğıının dünya liderləri üçün bir nümunə olduğunu bildirdilər.

İsa Həbibbəyli: "Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasetin mərkəzində vətəndaş amili dayanır"

AMEA-nın vitse-prezidenti, millət vəkili İsa Həbibbəyli Bakının Nizami rayonundakı "Diqlas" Ticarət Mərkəzində baş verən yanğın zamanı yüzlərle sahibkara külli miqdarda ziyanın dəyidiyini bildirib: "Ancaq dövlət başçımız onları ümidsiz qoymayıb. Belə ki, bununla bağlı Prezident İlham Əliyev dərhal aidiyiyəti qurumlara müvafiq tapşırıqlar verib, Baş vermiş yanğınlı əlaqədar martın 28-de Prezident İlham Əliyevin Sədrliyi ile müşavirə keçirilib. Müşavirədə çıxış edən ölkə başçısı Ticaret Mərkəzində çalışan insanlara maddi ziyan dəyidiyini diqqətə çatdıraraq, onlara dövlət tərəfindən dəstək göstəriləcəyini vurğulayıb. Prezident deyib ki, hadisə ilə bağlı yaradılan komissiya işini yekunlaşdırana qədər operativ olaraq sahibkarlara ilkin mərhələde maddi yardım göstərilecek və onların düşdükleri çətin vəziyyətdən çıxmışına şərait yaradılacaq. Hətta gələcəkdə onların işə təmin edilməsi üçün də müvafiq addımlar atılacaq. Müşavirədə Prezident, bir daha qeyd edib ki, ağır günlərdə, bədbəxt hadisə baş verdiğdə də dövlət hər zaman vətəndaşların, o cümlədən, sahibkarların yanındadır və bundan sonra da daim onların yanında olacaqdır. Dünən isə Prezident İlham Əliyev yanğından zərər çekmiş sahibkarlara ödənilməsi üçün, ilkin olaraq 3 milyon manat vəsaitin ayrılması barədə Sərəncam imzalayıb. Bütün bunlar bir daha onu gösterir ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasetin mərkəzində vətəndaş amili dayanır".

Tahir Süleymanov: "Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasetinin mərkəzində vətəndaşların sosial müdafiəsi dayanır"

-"Əsası Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan və Azərbaycanın firavon gələcəyinə hesablanmış sosial-iqtisadi siyasetin

hazırda Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi nəticəsində, ölkənin sosial-iqtisadi inkişafı keyfiyyətəcə yeni mərhələyə qədəm qoymuşdur". Bu fikri millət vəkili Tahir Süleymanov qeyd edərək, söyləyib ki, mövcud fakt ondan ibarətdir ki, Prezident İlham Əliyev daim hər bir ölkə vətəndaşının yanındadır: "Aparılan düzgün və məqsədönlü siyaset nəticəsində həyatımızın bütün sahələrində böyük ugurlara, nailiyy-

yətlərə imza atılıb. Ölkə iqtisadiyyatının dinamik inkişafında aparıcı rol oynayan sahibkarlar son illərdə regionlarda həyata keçirilən layihələrin miqyasını daha da artırıb. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı ile bağlı həyata keçirilən Dövlət Proqramında sahibkarlıq subyektləri ilə bağlı çox geniş və əhateli tədbirlər həyata keçirilir. Dövlət proqramlarının uğurla icrası nəticəsində sahibkarlıq sektorunda intensivliyin daha da yüksəlməsinə səbəb olub. Prezident İlham Əliyevin imzaladığı "Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"ları, "Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Dövlət Proqramı", "Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında", "Sahibkarlıqla dövlət maliyyə dəstəyinin göstərilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında", "Azərbaycan Respublikası Sahibkarlıqla Kəmək Milli Fonduñun vəsaitinin istifadəsi qaydalarının təkmilləşdirilməsi haqqında", "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında", "Azərbaycan Respublikasında azad iqtisadi zonaların yaradılması haqqında", "Azərbaycan Respublikasında sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" və s. fərman və sərəncamlar, qanunlar, dövlət proqramları sahibkarlığın inkişafına təkan vermiş, qeyri-neft sektorunun inkişafını stimullaşdırılmışdır".

Millet vəkili Prezident İlham Əliyevin sahibkarlarla görüşündə onlara daima diqqət və dəstək olduğunu da söyləyib: "Sahibkarlara daim diqqət vardır. Sahibkarlar həm siyasi, həm də maddi tərəfdən dəstəklənir. Sahibkarlara müxtəlif yollarla - Sahibkarlığa Kəmək Milli Fonduñun xətti ilə güzəştli kredit şəklində böyük vəsait verilir. Artıq əvvəlki illərdə verilen vəsait qaydır və o yənə də kreditləşməyə yönəldilir. Fermerlərə subsidiyalar, onlara lazım olan avadanlığın, texnikanın güzəştli şərtlərlə, lizinq yolu ilə verilməsi - bütün bunlar kənd təsərrüfatını, sahibkarlığı stimullaşdırın amillərdir... Biz həm maliyyə yardım, kreditlərin verilməsi, həm də ki, sahibkarlığın inkişafı üçün daha da yaxşı şəraitin yaradılması haqqında düşünmeliyik. Ölkəmizdə sahibkarlıqla mane olan bütün sünə maneeler tamamilə aradan qaldırılıb. Məhz bu səbəbdən də sahibkarlığın inkişafında ciddi uğurlara imza atılıb. Yaranan çətinliklər Prezidentin dəstəyi ilə həll edilib. Buna misal kimi, Nizami rayonundakı "Diqlas" Ticarət Mərkəzinin yanması zamanı sahibkarlara dəymış olan ziyanın aradan qaldırılması üçün ölkə başçısının qurum rəhbərlərinə müvafiq göstərişlər vermesi və sahibkarlara ödənilməsi üçün, ilkin olaraq, 3 milyon manat vəsaitin ayrılması barədə Sərəncam imzalamasını göstərmək olar. Dövlətin heç bir sosial-iqtisadi, maliyyə öhdəliyi olmadığı halda, yanğın nəticəsində zərər çəkmiş sahibkarlara dəstək nümayiş etdirib. Bunula Prezident İlham Əliyev bir daha çətin anlarında sahibkarların yanında olduğunu göstərir. Qeyd edildiyi kimi, Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasetin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı, onun sosial rifah hali və sosial müdafiəsi dayanır".

Mahir Abbaszadə: "Prezident İlham Əliyevin apardığı siyasetin əsas xəttində vətəndaş amilinə diqqət və qayğı dayanır"

Millet vəkili Mahir Abbaszadə xalqımızın aprelin 11-də Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev

vin ən layiqli siyasi varisi, Cənab İlham Əliyevin xalqın mütləq dəstəyini qazanaraq, yenidən Prezident seçilməsinin ildönümünü qeyd edəcəklərini vurgulayıb: "Əminliklə və böyük fərəh hissə ilə qeyd etməliyi ki, bu bir il dövlət başçısı İlham Əliyevin 15 illik Prezidentlik fəaliyyətinin uğurlu məntiqi davam olub. Hələ 2003-cü il prezident seçkiləri ərefəsi Cənab İlham Əliyev hər bir Azərbaycan vətəndaşının Prezidenti olacağını bildirmişdir. Prezidentimiz 2003-cü ildən indiyə qədər olan fəaliyyəti dövründə biz bunun dəfələrlə şahidi olmuşuq. O, imzaladığı fərman və sərəncamlarla, atdığı addımlarla hər bir azərbaycanlının Prezidenti olduğunu nümayiş etdirib. 2003-cü il də Cənab İlham Əliyev Prezident seçildikdən sonra ilk görüşlərini Bilsəvar rayonundakı qaçqın və məcburi köçkünlərlə görüşü olmuşdursa, 2018-ci il prezident seçkilərində xalqın dəstəyini qazanaraq, Prezident seçilməsindən sonra Cənab İlham Əliyevin imzaladığı şəhid vərəsələrinə birdəfəlik ödəmənin verilməsi barədə Fərmanı olmuşdur. Ermenistanın işgali nəticəsində, yurd-yuvasından didərgin düşmüş 1 milyondan artıq qaçqın və məcburi köçkünen, şəhid ailələrinin, məharibə veterənlərinin sosial durumunun yaxşılaşdırılması, onların mənzil-məşət problemlərinin həlli, məharibə əllilərinin avtomobilə təmin olunması barədə Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncamlar. Onun siyasetini əsas xəttinin vətəndaş amilinə diqqət və qayğı dayandığını göstərir".

Millet vəkili, onu da vurğulayıb ki, birmənalı şəkildə demek olar ki, Prezident İlham

Əliyevin imzaladığı fərman və sərəncamlarda əhalinin aztəminatlı hissəsinin sosial vəziyyətinin daha da yaxşılaşdırılması başlıca hədəf olub: "Dünyanın heç bir ölkə öz vətəndaşlarının üzləşdiyi problemləri həll etmək üçün bu qədər addım atdır. Azərbaycanda isə sosial problemlərin həllinə sistemli, ardıcıl və strateji yanaşma var. Bunulla yanaşı, fəvqəladə hallarda Azərbaycan Prezidentinin qəbul etdiyi bir çox qərarlar da sosial problemlərin həllində, vətəndaş məmənunluğunu təmin olunmasında mühüm rol oynayır. Nizami rayonundakı "Diqlas" Ticarət Mərkəzində baş verən yanğın zamanı sahibkarlara dəyən ziyanın ödənilməsi üçün Prezidentimiz müvafiq göstərişlər verdi, müşavirə keçirdi, eyni zəmdə, sahibkarlara ödənilməsi üçün 3 milyon manat vəsaitin ayrılması barədə Sərəncam imzaladı. Bu baxımdan, demək olar ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ümidsiz qalmış insanların ümidiidir. "Diqlas" Ticarət Mərkəzinin yanması nəticəsində, əmlakları küle dönen insanlara yardım edilməsi dünyada analoqu olmayan hadisədir. Çünkü özəl sektor olduğundan, dövlət bu sahəyə yardım etməyə borclu deyil. Amma Prezident İlham Əliyev xeyirxaqlı göstərək, öz vətəndaşına dəstək nümayiş etdirdi. Bu baxımdan, Prezidenti İlham Əliyev sosialyönlü siyaseti və at-

ı. Həbibbəyli onu da eləvə edərək, söyləyib ki, bir qədər əvvəl dövlətimizin başçısı müavinətlərin, pensiyaların, Qarabağ və Əfqanistan mühərabəsinin iştirakçılarının təqəüdlerinin artırılması, eləcə də, fiziki şəxslə-

Prezident İlham Əliyev xalqın ümidi və inam yeridir

diğti addimlar bütün dünyaya bir nümunədir".

Sədaqət Vəliyeva: "Prezidentin son qərarları böyük sosial islahatlar paketinin tərkib hissəsidir"

"Cənab Prezident İlham Əliyevin vətəndaşlarımızın sosial rifahının yüksəldilməsinə, ölkəmizin daha da inkişaf etdirilməsinə xidmət edən sərəncamları, fərmanları və qərarları reallaşdırılan böyük sosial islahatlar paketinin tərkib hissəsidir". Bu fikirləri Yeni Azərbaycan Partiyası Nizami rayon təşkilatının sədri, Milli Məclisin deputati Sədaqət Vəliyeva deyib.

S. Vəliyeva bildirib ki, 12 min 200-dən çox şəhid ailəsinə dövlət tərəfindən 11 min

manat ödənişin edilməsi, şəhid ailələrinin müavinenin 242 manatdan 300 manata artırılması, Əfqanistanda həlak olanların ailələrinə verilən müavinenin 220 manatdan 300 manata qaldırılması, minimum əmək-haqqını 38 faiz artırılması, 130 manatdan

180 manata çatdırılması, həmçinin, minimum pensiyaların məbləğinin də təxminən 38 faiz - 116 manatdan 160 manata qədər artırılması, eləcə də, təqribən 100 minə yaxın tələbənin təqaüdünün qaldırılması Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyaset

Sahibkarlar onlara göstərilən diqqət və qayğıdan razı qalıblar

Martın 26-da paytaxtin Nizami rayonu ərazisində "Diqlas" ticarət mərkəzində baş vermiş yanım nəticəsində 181 nəfər zərər çəkib, mərkəzin etrafında isə 240 obyekte ziyan dəyib. Prezident İlham Əliyev ilk gündən məsələni nezarətə götürərək müşavirə keçirdi, zərərcəknlərə dövlət dəstəyi göstərilməsi üçün komissiya yaradılmışdır. Dövlət başçısı böyük humanist addim ataraq onlara kompensasiya ödənilməsi barədə Sərəncam verib. Ölkə başçısı-

nin bu reaksiyası sahibkarlar ve sade vətəndaşlar arasında böyük rəğbət doğurub.

tin mərkəzində insan amilinin olduğunu bir daha sübut etmiş olur.

Deputat əlavə edib ki, Prezident İlham Əliyev sosial tədbirlərin davam etdirilməsi üçün müvafiq addımların atılması üçün tapşırıqlar da verib: "Məsələn, vətəndaşları narahat edən məsələlərdən biri de problemlə kreditlərə bağlıdır. Bu problemlə də əlaqədar Prezident xüsusi həssaslıq nümayiş etdirmiş və bu məsələnin də vətəndaşların xeyrinə həll edilməsi üçün müvafiq göstərişlər vermişdi. Əminəm ki, bu problem də qısa zaman ərzində, həllini tapacaq".

Rəfiqə HÜSEYNOVA

AZƏRTAC xəber verir ki, yanım hadisəsi zamanı zərər çəkən Elmira Axundova onlara göstərilən diqqət və qayğını yüksək dəyərləndirərək deyib: "Prezidentin məsələyə müdaxilə edəcəyini hiss etmişdim, cünki o, belə hadisələr zamanı zərərcəknlərin problemlərinə həmişə həssas münasibət göstərir. Son vaxtlar zəlzələ nəticəsində zərərcəknlərə, eləcə də problemlə kreditlərənə eziyyət çəkənlərə qarşı mehz belə addımlar atıb".

O, daha sonra deyib: "Ticarət mərkəzində idman geyimləri satmaqla məşğul idim. Hadisə nəticəsində təxminən 40 min manatlıq ziyana düşmüşəm. Prezident İlham Əliyev problemin ağırlığını dövlətin üzərinə götürməsi barədə verdiliyi qərar hadisə nəticəsində zərər çəkən hər kəsin ürəyindən oldu. Bu diqqət və qayğıya görə, bir daha öz təşəkkürümüzü bildiririk. O, bu addımı ilə xalqın problemlərinə necə həssas yanaşlığını və onun mənafeyinin müdafiəcisi olduğunu bir daha sübut etdi".

Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin ilk layihəsi - Yasamal Yaşayış Kompleksində mənzillərin güzəştə satışı barədə ELAN

Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Xarici dairəvi yolu, 8 ünvanında yerləşen Yasamal Yaşayış Kompleksinin 6-7 sayılı binaları üzrə 22 mənzil, həmçinin 8 və 9 sayılı binalarda yerləşen 132 mənzilin, ümumiylə 154 mənzilin satışı 29 aprel 2019-cu il tarixində saat 11:00-da başlayacaq və 30 aprel 2019-cu il tarixi saat 23:59-dək davam edəcəkdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 16 noyabr 2016-ci il tarixli 1113 nömrəli Fermanına əsasən Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin sərəncamında olan mənzillərin ələdə edilməsi "Eletron hökumət" portalı üzərində (www.e-gov.az) "Güzəştli mənzil" sistemi vasitəsilə elektron qaydada həyata keçirilir.

Yalnız "Güzəştli mənzil" sistemində elektron kabinetə sahib olmuş vətəndaşlar mənzil almaq hüququna malikdir. Eletron kabinetə sahib olmuş bütün vətəndaşlar qeydiyyat tarixindən və sira nömrəsindən asılı olmayaq, mənzillərin seçimində bərabər hüquqa malikdir. Həmin şəxslər elektron kabinetlərində "Satış/Mənzillər" bölməsinə daxil olaraq "erken gələnə erken xidmət" prinsipini (satış başlığındı anda sistemə daxil olaraq mənzili ilk seçən şəxslər onu almaq imkanı ələdə edir) əsasında mənzilləri seçə biləcəklər. "Güzəştli Mənzil" sistemindən istifadə qaydası ilə bağlı ətraflı məlumatla, o cümlədən metn və video formatlı təlimatlarla www.mida.gov.az və www.mida.az internet saytlarının ana səhifelerində "Güzəştli mənzil sistemi" keçidi vasitəsilə tanış olmaq mümkündür.

Satışa çıxarılan mənzillər barədə ümumi məlumat:

Satışa ümumiylə 154 mənzil çıxılır. Bütün mənzillər tam təmirli, mətbəx mebeli, kombi isıtma sistemi (kombi cihazı daxil olmaqla), su, qaz və elektrik sayqacıları ilə təmin edilmiş vəziyyətdə təklif olunur.

Bütün binalar Azərbaycan Respublikasının Dövlət Tikinti Normalarına (AzDTN) uyğun layihələndirilir və inşa olunub. Bununla bağlı Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tikintidə Təhlükəsizliyə Nəzarət Dövlət Agentliyinin Təsisatdanın Dövlət Ekspertizə Baş İdarəsinin 15.11.2016-ci il tarixli 22880 nömrəli və 27.12.2016-ci il tarixli 23089 nömrəli müsbət rəyləri mövcuddur.

Mənzillər dair Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələleri Dövlət Komitəsinin yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin Bakı şəhər ərazi idarəsi tərəfindən mülkiyyət hüquqlarının qabaqcıl qeydiyyatı barədə arayışlar verilmişdir.

Bina №	Binanın yerləşdiyi torpaq sahəsi (m²)	Binada mərtəbə sayı	Binaya giriş sayı	Mənzillərin otaqlarının sayı	Mənzillərin sayı	Mənzillərin daxili perimetr üzrə sahəsi (m²)	Mənzillərin xarici perimetr üzrə sahəsi (m²)	Baş podratçı / ünvanı	Tikinti-quraşdırma və təmir işlərinin başaçatma tarixi
6	687.45	9	2	1	5	33,10 - 33,37	40,52	"Hüner-İnşaat" / Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Gəncə prospekti, ev 97, mənzil 63.	1 sentyabr 2018-ci il
				2	3	55,03	66,92		
				3	1	69,56	81,64		
7	665.36	9	2	1	2	33,37	40,52		
				2	6	54,65 - 55,03	66,92		
				3	5	69,56 - 69,93	81,64		
8	645.25	9	2	1	9	33,10 - 33,37	40,52		
				2	54	49,77 - 55,02	60,10-66,91		
				3	9	69,08 - 69,68	84,47		
9	441.56	12	1	1	12	31,50 - 33,01	40,12		
				2	24	56,85 - 57,87	70,44		
				3	24	69,80 - 70,46	84,47		

Satış şərtləri və qiymətlər:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 16.11.2016-ci il tarixli 1113 nömrəli Fermanı ilə təsdiq edilmiş Qaydanın 1.2.10-cu yarimbəndi və 3.2-ci bəndinə əsasən vətəndaşlara güzəştli şərtlər təklif olunan mənzillərin satış qiyməti Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu tərəfindən təyin edilmiş orta bazar qiymətindən aşağı müəyyən olunmuşdur.

1 otaqlı mənzillərin qiyməti – 29 925 manatdan,
2 otaqlı mənzillərin qiyməti – 47 282 manatdan,
3 otaqlı mənzillərin qiyməti – 65 626 manatdan başlayır.

Qeyd: Mənzillərin satış qiymətinə ƏDV daxildir.

Vətəndaş mənzili Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fonduñun güzəştli ipoteka krediti vəsaiti hesabına alındıqda:

İllik faiz dərəcəsi	Müddət	Minimal ilkin ödəniş	Aylıq ödəniş*		
			1 otaqlı	2 otaqlı	3 otaqlı
4%	3-30 il	10%	129-136 manat	203-236 manat	282-288 manat

* Aylıq ödəniş – mənzil 10% ilkin ödəniş edilərək, 4% dərəcəsi ilə 30 il müddətindən güzəştli ipoteka krediti ilə alındıqda.

DİQQƏT! Mənzilə güzəştli ipoteka krediti vasitəsilə sahib olmaq istəyen vətəndaş minimal ilkin ödənişdən artıq ödənilən məbləğə görə, mənzilin satış qiymətini tam həcmində öz vəsaiti hesabına birdəfəlik ödəyən vətəndaş isə bütün məbləğə əlavə 10% endirim əldə edəcək.

Mənzilə öz vəsaiti hesabına birdəfəlik ödəniş edərək sahib olmaq istəyen vətəndaş üçün mənzillərin satışı aşağıdakı qiymətlərdən başlayır:

Otaqların sayı	Mənzilin qiyməti (manat)	Əlavə endirim məbləği (manat)	Əlavə endirimdən sonra mənzilin satış qiyməti (manat)
1	29 925	2 993	26 932
2	47 282	4 728	42 554
3	65 626	6 563	59 063

Qeyd: Mənzillərin satış qiymətinə ƏDV daxildir.

Yasamal Yaşayış Kompleksinin <a href="http://www.yas

31 mart soyqırımı insanlığa qarşı cinayətdir

*Milli Məclisin deputati, AMEA-nin müxbir üzvü
Musa Qasimlinin yap.org.az-a müsahibəsi*

-Musa müəllim, 1918-ci il-də azərbaycanlılara qarşı törədilmiş soyqırımının 101 ili tamam olur. Tarix boyu dəfələrlə ermənilər azərbaycanlılara qarşı qırğınlara törədiblər. Ümumiyyətlə, xalqımıza qarşı törədilmiş soyqırımının tarixi kökləri haqqında nə deyə bilsiniz? Bu prosesdə ermənilərin Azərbaycan ərazilərinə köçürülməsi nə dərəcədə rol oynayıb?

-Qeyd edim ki, Birinci dünya mühərbişəsinin gedişində oktyabr ayında Rusiyada bolşeviklər Müvəqqəti hökuməti devirib hakimiyyətə gəldikdən sonra rus Qafqaz cəbhəsinin dağılması nəticəsində Anadoluda törətdikləri soyqırımları üçün cəzasız qalmayacaqlarından qorxan erməni-dəşnak dəstələri geri çəkilən ordu ilə birlikdə Cənubi Qafqaza qayıdı. Bu zaman regionda anarxiya hökm sürdü, Müvəqqəti hökumətin orqanları, sovetlər və milli komitələr fealiyyət göstərirdilər. Bakıdan keçib Rusiyaya getməli olan rus əsgərləri silah və sursatını ermənilərə və Bakı bolşeviklərinə vermişdi. Mülki türk, müsəlman əhaliyə qarşı Şərqi Anadoluda törətdikləri qırğınları erməni silahlı dəstələri 1917-ci ilin payızından etibarən tarixi Azərbaycan torpağı olan İrəvan quberniyası-indiki Ermənistan Respublikası, Cənubi Azərbaycan, indiki Azərbaycan Respublikası və Tiflis quberniyası ərazilərində törətdilər.

Ermeni silahlı qüvvələrinin mülki azərbaycanlı əhaliyə qarşı törətdikləri kütlevi qırğınlara zirvə nöqtəsi 1918-ci ilin martında oldu.

Martda törədilən soyqırımıının həm tarixi kökləri, həm daxili şəraitdən, həm də böyük dövlətlərin regionda yürütdükleri siyasətdən törəyen səbəbləri var idi. Soyqırımıının kökləri hər şey-

dən əvvəl, çar Rusiyasının isti dənizləre yiyeñənmək strategiyasını həyata keçirmək üçün özüne "etibarlı" ünsür axtarması ilə bağlı idi. İsti dənizləre çıxməq üçün Osmanlı dövləti və İrana qarşı mübarizədə yanında qul psixologiyasına sahib, Şərqi yaxşı bilən, şəraite tez uyğunlaşmağı bacaran və özüne digər amiller baxımından yaxın hesab etdiyi erməniləri görməsi, onları azərbaycanlı torpaqlarına köçürüb yerləşdirməsi, əlverişli şərait yaradaraq qısa müddədə varlandırması ilə bütün Cənubi Qafqaz regionunda milli

münaqişlərin və sonralar isə baş verən qanlı hadisələrin təməli qoyuldu.

İsti dənizləre çıxməq üçün apardığı işgalçi mühəribələr nəticəsində Azərbaycanı bölüşdürüdükdən sonra Cənubi Qafqaza ermənilərin yerləşdirməkle çarizm həm demoqrafik vəziyyəti dəyişirdi, həm də onları Şərq siyasetində bir aletə çevirdi. Həmin siyaseti çarizm devrildikdən sonra qurulan Müvəqqəti hökumət, ondan sonra isə bolşevik Rusiyası da davam etdi. 1917-ci ilin noyabrında Bakıda S. Şaumyan başda olmaqla azərbaycanlıların əleyhinə olan sovet hakimiyyəti quruldu. V. İ. Lenin həmin ilin dekabrında S. Şaumyanı Qafqazda xüsusi səlahiyyətli komissar təyin etdi.

Soyqırımıının səbəblərindən biri Azərbaycanın yerləşdiyi əlverişli coğrafi-siyasi mövqeyə yiyeñənmək uğrunda dövrün böyük dövlətləri arasında gedən amansız mübarizə ilə bağlı idi. Bakıda bütün Cənubi Qafqazda hakimiyyətin hansı qüvvənin əlinde olmasının taleyi həll edildi. Bakıya hakim olmaq bütün Cənubi Qafqaza nəzarət imkanı verə, Tiflisde fealiyyət göstərən Zaqafqaziya Seyminin süqtuna kömək edərdi.

Digər tərəfdən, Bakıya yiyeñənmək Xəzər dənizi və "dünyanın üreyi" olan Orta Asiyaya gedən yola nəzəret etmək imkanı verərdi. Dünyanın üreyinə gedən yol Bakıdan, Azərbaycan dan keçirdi. Azərbaycan böyük ticarət yollarının üstündə yerləşirdi.

- 1918-1920-ci illərdə azərbaycanlılara qarşı həyata keçirilən soyqırımları ilə bağlı fikirlərinizi bilmək istərdik...

- Qırğınlara törədilməsinin digər bir səbəbi Osmanlının əhalisi əsasən türk və müsəlmanlardan ibarət olan Cənubi

Qafqaza, xüsusən Bakıya buraxılmaması üçün Bakı və Bakı quberniyasını yerli, aborigen əhalidən təmizləmək və Azərbaycanın müstəqilliyyinin qarşısının alınması idi. Bakı Sovetinin istifadə etdiyi erməni-dəşnak qüvvələri isə tarixdə olmayan "Böyük Ermənistən" qurmaq yoldunda onlara mane ola biləcək azərbaycanlıları məhv etməyə çalışırdılar. Bu şəraitdə qırğınlar üçün kiçik bir bəhanə lazımdı. O da tapıldı.

Belə bir bəhanə general M. Talışinski başda olmaqla müsəlman (Azərbaycan) diviziyasının "Evelina" gemisi ilə Lənkəranda həlak olan silah yoldaşları böyük xeyriyəçi Hacı Zeynalabdin Tağıyevin oğlu Məhəmmədi Bakıya getirən bir qrup zabit ve əsgərinin Bakı Soveti tərefindən tərkisələr etməsi oldu. Diviziyanın əsgər və zabitləri silahların geri qaytarılmasını tələb etse də, nəticəsi olmadı. S. Şaumyanla aparılan danışıqlar da uğursuz oldu. Xalq küçələrə çıxıb silahların qaytarılmasını tələb etdi. Sosial dayağı olmayan bolşevik hökumətinin rəhbəri S. Şaumyan erməniləri və bolşevikləri, xüsusən Xəzər əhəmənəsi və Cənubi Qafqazda xüsusi silahlanmış dəstələri müsəlmanlıqlara qarşı çıxıb onları məhv etə biləcəklər. Ağrıt döyüşlər oldu. Müsəlmanların dördə bir hissəsi öldürüldü...". Qeyd etmək lazımdır ki, o zaman Bakı şəhərində təqribən 280-300 min nəfər əhali yaşayırı ki, onun da 80-100 min nəfəri azərbaycanlı idi. Bu qədər əhalinin dördə biri 20-25 min nəfər edir.

Qüvvələr berabər deyildi. Buna görə də, martın 31-de azərbaycanlılar döyüşü dayandırıldılar. Buna baxmayaraq, azərbaycanlıların öldürülməsi davam edirdi. Döyüş yalnız aprelin 2-de dayandırıldı. Bakıda törədilən soyqırımının ağır nəticələri oldu.

Bakıda baş verən hadisələrlə bağlı olaraq ingilis arxiv sənədində yazılır: "Ermenilərin qoşun qüvvələri bolşeviklərə ümidi edirdilər. Bele hesab edirdilər ki, onların yaxşı silahlanmış dəstələri müsəlmanlıqlara qarşı çıxıb onları məhv etə biləcəklər. Ağrıt döyüşlər oldu. Müsəlmanların dördə bir hissəsi öldürüldü...". Qeyd etmək lazımdır ki, o zaman Bakı şəhərində təqribən 280-300 min nəfər əhali yaşayırı ki, onun da 80-100 min nəfəri azərbaycanlı idi. Bu qədər əhalinin dördə biri 20-25 min nəfər edir.

-31 mart soyqırımıının araşdırılması işləri hansı səviyyədə id? Bu istiqamətdə nə kimi nəticələr əldə olundu?

- Martda Bakıda törədilən soyqırımında çoxlu itkilər versə də, Azərbaycan xalqının iradəsinin qırmaq mümkün olmadı, dövlət müstəqilliyyinin elanı yubadılsa da, dayandırıla bilmədi. Mayın 28-də Azərbaycan xalqı bütün müsəlman Şərqində dəfə olaraq respublika üslub-idarəesini qurdur. Respublika mefkurəsini müsəlman Şərqinə məhz Azərbaycan xalqı getirdi, müsəlman xalqlarına müstəmləkəcilikdən xilas olmaq yolunu və nümunəsinə göstərdi. Bakı şəhəri sentyabrın 15-də azad edildi. Azərbaycan hökuməti tarixi şəhərimiz olan Bakıya köcdü. Azərbaycan nefti yadəli qüvvələrin elindən alındı. Azərbaycan xalqı taleyi-nin sahibi oldu.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yarandıqdan sonra 1918-ci ilin mart hadisələrinin təhqiqinə xüsusi diqqət yetirildi. Nazirlər Şurası 1918-ci il iyulun 15-də bu faciənin tədqiqi məqsədilə Fövqəladə İstintaq Komissiyasının yaradılması haqqında qərar qəbul etdi. Komissiyada çalışanlar əsasən ruslar, yəhudilər və digər milletlərin nümayəndələri idi.

Komissiya mart soyqırımı, ilkin mərhələdə Şamaxıdakı vəhşilikləri, İrəvan quberniyası əra-

zisində ermənilərin törətdikləri ağır cinayətləri araşdırıldı. Dünya ictimaiyyətine bu həqiqətləri çatdırmaq üçün Xarici İşlər Nazirliyi nəzdində xüsusi qurum yaradıldı.

31 mart tarixi iki dəfə - 1919 və 1920-ci illərdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tərefindən ümummilli matəm günü kimi qeyd edildi. Əslində bu, azərbaycanlılara qarşı yürütülen soyqırımı və bir əsrən artıq davam edən torpaqlarımızın işgali proseslərinə tarixdə ilk dəfə siyasi qiymət vermək cəhdidir. Lakin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutu bu işin başa çatmasına imkan vermedi.

Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 26 mart 1998-ci il tarixli Fermanı ilə 31 mart Azərbaycanlılarının Soyqırımı Günü elan edildi. Bundan sonra həmin tarixin daha dərin-dən araşdırılması istiqamətində geniş işlər görüldü.

Eyni zamanda, bu hadisənin öten il 100-cü ildönümü ilə əlaqədar olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin imzaladığı Sərəncam bu istiqamətdə həm tarix tədqiqatlarında yeni səhifə açğından, həm də milli tarixə marağın artırıldığından və həm də vətənpərvərlik hissələrini gücləndirdiyindən böyük tarixi əhəmiyyət daşıyır.

-Musa müəllim, bu hadisələrdən hansı nəticələr çıxarmaq mümkündür? Faciənin ibrət dərsləri nədən ibarətdir?

- 1918-ci ilin mart ayında törədilən soyqırımından alınacaq bir sıra ibarət dərsləri vardır. Hər şeydən əvvəl, bu hadisə insanlığa qarşı cinayətdir və bir daha tekrarlanmamalıdır. İkinciisi, Azərbaycan xalqı yaxşı təşkil olunmadığı və ordusunu olmadığı üçün soyqırımı qarşısını ala bilmədi. Deməli, Azərbaycan xalqı daim mütəşəkkil olmalı, ordusunun və dövlətinin yanında olmalıdır. Üçüncüü, Azərbaycan xalqı anarxiya, xaos və qarşıqliq xalqı olmadığından belə şəraitlərdən tez başa bilər və həm insan, həm də ərazi itkilərinə məruz qalır. Deməli, həm indi, həm də gələcəkdə ölkədə xaos, anarxiya və qarşıqliğa yol vermək olmaz. Dördüncüüsü, o zaman Azərbaycan dövləti olsayıdı və güclü olsayıdı bu soyqırımı qarşısını almaq mümkün olardı. Deməli, Azərbaycan xalqı daim güclü Azərbaycan dövlətinin mövcudiyətine maraqlı olmalıdır. Çünkü yalnız güclü dövlət milləti fiziki baxımdan qoruyur və bütün sahələrdə inkişaf etdirir, eks halda millət daim geriye gedir.

Soyqırımı qarşısında azə-

Dost Ukrayna işgalçi Ermənistani güclü Azərbaycan qarşısında dizə gətirib

Ermənilərin boş haray-şivənləri, sadəcə, erməni həyasızlığının bariz göstəricisidir

Ukraynanın xarici işlər nazirliyinin öz vətəndaşlarını Azərbaycanın işgal olunmuş ərazilərinə səfər etməmələri ilə bağlı verdiyi bəyanatın ardınca, Ermənistən tərəfi ciddi təlaş keçirməyə başlayıb. Artıq bu ölkənin bir sıra saytları sözügedən məsələ ilə bağlı narahatlıqlarını gizlədə bilmirlər. Misal üçün, "armenianreport" sayti Ukrayna XİN-in qərarını "diplomatic təxribat" adlandırır ki, bu da ermənilərin həmin qərardan nə qədər kəskin əndişə hissələri keçirdiklərini açıq-aydın göstərir.

Ukrayna XİN-in bəlli qərarı tam yerində və zamanında atılmış addımdır!

Buna qədər xatırlada bilərik ki, məhz Ermənistanda martın 29-də "Krimin Rusiya ilə birləşməsinin beşinci ildönümü" adı altında tədbir keçiriləcək, o cümlədən, Krimin rəhbərliyi də həmin tədbirə dəvət alıb. Baxmayaraq ki, Ermənistən XİN Krimin rəhbəri Georgi Mardonovu sözügedən tədbire rəsmi şəkildə dəvət etmədiyi desə də, fakt budur ki, həmin şəxs bu tədbirə qatılacaq.

Məhz bu faktın özü, artıq sübut edir ki, işgalçılıq siyaseti aparan Ermənistən üçün həmin siyasetə dəstək verənlər eyni maraqları - işgalçılıq faktorunu bölüşür. Əbəs deyil ki, sözügedən tədbirə Grübüstandan işgal olunmuş Cənubi Osetiya, Abxaziya nümayəndələri, habelə, Ukraynada separatçılıq mühabibəsi aparan "DXR" (Donetsk) "LNR" (Lugansk) kimi qondarma respublikaların təmsilçiləri də qatılacaqlar.

Bele olan halda, Ukrayna XİN-in bəlli qərarı tam yerində və zama-

nında atılmış addımdır ki, bu addım işgalçi Ermənistəni, necə deyərlər, yerində otuzdurub.

Qanunları pozan ukraynalı vətəndaşlar olacaqsə, onlar, bilavasitə Azərbaycanın qanunları çərçivəsində cazalandırılacaqlar

Onu da xatırlatmaq olar ki, Ukrayna XİN-in bəyanatında bu ölkənin vətəndaşlarına qəti (I) olaraq Dağlıq Qarabağa ve Azərbaycanın işgal edilmiş yeddi rayonuna getmək qadağası qoyulub. Digər məsələ isə, ukraynalı vətəndaşların bu səfərləri gerçekləşdirmələri üçün, bilavasitə Azərbaycan dövlətindən resmi icaze almaları ilə bağlı telebdür. Bu, bir daha sübut edir ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü tam təmin edilməyincəyə qədər, heç bir Ukrayna vətəndaşı işgal altındaki torpaqlarımıza səfər edə bilməyecək. Məhz bu amil, erməniləri, sözün əsl mənasında, çəşbaş qoyub. Daha dəqiq desək, dip-

KYIVSTAR

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

Rəkomendasiyaların Ukrayna üzərindəki etibarlılığından əsaslanıb.

30 mart 2019-cu il

Binəqədi rayonunda 31 Mart Soyqırımının ildönümüne həsr olunmuş tədbir keçirilib

Binəqədi rayon icra hakimiyyəti və Yeni Azərbaycan Partiyası Binəqədi rayon təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə 31 Mart Azərbaycanlılara qarşı törədilmiş soyqırımin növbəti ildönümü ilə əlaqədar tədbir keçirilib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Binəqədi rayon təşkilatının sədri Ramiz Göyüşov bildirib ki, 1918-ci ilin 30 mart ve 3 aprel tarixləri arasında Bakı şəhərində və Bakı quberniyasının müxtəlif bölgələrində, eləcə də Şamaxı, Quba, Xaçmaz, Lənkəran, Hacıqabul, Salyan, Zəngəzur, Qarabağ, Naxçıvan və digər ərazilərdə Bakı Soveti və "Daşnaksüt-yun"dan olan erməni silahlı dəstələri azərbaycanlılara qarşı misli görülməmiş qırğınırlar törediblər. Bu soyqırımı faciəsi tarixdə öz qəddarlığı, xüsusi amansızlığı ilə çox az rast gəlinen soyqırımı aktlarındandır. Belə ki, soyqırımı nəticəsində minlərlə azərbaycanlı qətlə yetirilib, on minlərlə insan itkin düşüb. Azərbaycanın kənd və şəhərləri yerlə yeksan edilib.

R.Göyüşov çıkışında bildirib ki, Azərbaycanın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 26 mart 1998-ci il tarixli Sərəncamı ilə hər ilin 31 mart tarixinin Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü kimi qeyd olunluğunu vurğulayıb. Son illər Prezident İlham Əliyevin rehbərliyi ilə ölkəmizdə həyata keçirilən uğurlu İslahatlardan bəhs edərək, dövlətimizin haqlı mövqeyinin dünya ictmayıyyəti tərəfindən dəstəklənməsi istiqamətində həyata keçirilən işlərdən danışib.

Tədbirdə çıxış edən Bakı Dövlət Universitetinin professoru Həsən Bayramov 31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımı haqqında ətraflı məlumat verib. Qeyd edib ki, 1813-cü və 1828-ci illərdə imzalanmış Gülüstan və Türkmençay müqavilələri ilə Azərbaycan xalqının parçalanması və tarixi torpaqlarımızın bölünməsinin esası qoyulub, sonrakı dövrde isə həmin torpaqların özgənlikləşdirme prosesine başlanılıb. Qısa müddətə ermənilərin kütləvi suretdə Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi həyata keçirilib. İravan, Naxçıvan və Qarabağ xan-

lıqlarının ərazilərində məskunlaşdırılan ermənilər orada yaşayan azərbaycanlılarla müqayisədə azlıq təşkil etmələrinə baxmayaraq, öz havadarlarının himayəsi altında "Erməni vilayəti" adlandırılın inzibati bölgünün yaradılmasına nail olublar. Sünə erazi bölgüsü, əslində, azərbaycanlıların öz torpaqlarından qovulması, Azərbaycan xalqına qarşı soyqırımı siyasetinin həyata keçirilməsinə şərait yaradıb. Azərbaycan torpaqlarında "böyük Ermənistən" ideyasını reallaşdırmaq üçün erməni xalqının tarixinin saxtalaşdırılmasına başlanılıb.

H.Bayramov çıkışında onu da diqqətə çatdırıb ki, bu gün də ermənilərin soyqırımı siyasetləri davam edir. Buna en bariz nümunə kimi əşəriyyətdə törədilmiş ən vəhi soyqırımı olan Xocalı Soyqırımı göstərmək olar. Lakin xalqımız daim ayıq-sayıq olmalı və düşmənlə mübarizəmizi sona çatdırımalıdır.

Sonra tədbir diskussiya şəklində davam etdirilib.

ZÜMRÜD BAYRAMOVA

Sankt-Peterburq Musiqi Liseyinin şagirdləri Bakıda konser vərəcək

A prelin 4-de Bakıda Sankt-Peterburq Musiqi Liseyinin şagirdləri konser vərəcək. AZORTAC xəber verir ki, M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasında reallaşacaq konserdə rus və Avropa bəstəkarlarının yaradıcılığına müraciət olunacaq. Bundan başqa, aprelin 10-da Qazaxistanın "Mezzo" kvartetidən qeyd edilen məkanda konser vərəcək.

Şəxsiyyət vəsiqəsinin alınması ilə bağlı yeni qayda müəyyən edilib

A zərbaycanda şəxsiyyət vəsiqəsinin alınması ilə bağlı yeni qayda müəyyən edilib. SIA-nın məlumatına görə, bu barədə məsələ Milli Məclisin dünən keçirilən plenar iclasında müzakirəyə çıxırlan "Azərbaycan Respublikasında dövlət dətiloskopik və genom qeydiyyatı haqqında" qanuna dəyişiklikdə öz eksini tapıb. Belə ki, qanunun 7-ci (Məcburi dövlət dətiloskopik qeydiyyatı) maddəsinə edilən dəyişikliyə əsasən, şəxsiyyət vəsiqəsi alan vətəndaşlar məcburi dətiloskopik qeydiyyatdan keçiriləcək. Lakin 15 yaş tamam olmayan vətəndaşlar şəxsiyyət vəsiqəsi alan zaman onlardan əl-barmaq izlərinin götürülməsi nəzərdə tutulmur. Dəyişiklik müzakirələrdən sonra səsə qoyulaq qəbul edilib.

31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımı ilə əlaqədar Yevlaxda anim tədbiri keçirildi

D ünən Yevlax şəhər ictmayıyyəti 31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü münasibəti ilə Yevlax şəhər Şəhidlər Xiyabanında soyqırımlı qurbanlarının xatirəsinə ucaldılmış abidəni ziyarət etdilər. Sonra Yevlax şəhər icra hakimiyyətinin başçısı Qoca Səmədov Yevlax ictmayıyyəti qarşısında baş vermiş hadisə ilə əlaqədar çıxış etdi. Qoca Səmədov bildirdi ki, XIX əsrin əvvəllərindən başlayaraq, tarixi Azərbaycan torpaqları olan Qarabağ, Naxçıvana, Zəngəzura, İravan quberniyasına və digər bölgələrə İran və Türkiyədən minlərlə erməni ailəsi köçürüdü. Erməni millətçi-

lerinin və onları havadarlarının azərbaycanlılara qarşı iki əsrden artıq müddətdə məqsədyönlü şəkildə həyata keçirdikləri soyqırımı, etnik təmizləmə və deportasiya siyasetinin məqsədi soydaşlarımızı öz tarixi torpaqlarından qovmaq və bu ərazilərdə "böyük Ermənistən" dövləti yaratmaq olub.

Azərbaycan Respublikası müstəqillik qazandıqdan sonra xalqımızın tarixi keçmişinin obyektiv mənzərəni yaratmaq imkanı əldə edilmişdir. Xususilə, Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin imzaladığı "Azərbaycanlıların Soyqırımı haqqında" 26 mart 1998-ci il tarixli Fermanında bu hadisələre

siyasi qiymət verilib və azərbaycanlıların ermənilər tərefindən soyqırımına məruz qalması ilk dəfə resmi surətdə bəyan edilib. Eyni zamanda, 31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü hər il ölkəmizdə dövlət səviyyəsində qeyd edilir.

Tarix yazılmışla yanaşı, heç zaman unudulmur. Bu faciə bizim qan yaddışımıza yazılıb. Düşünürəm ki, biz Vətənimizi dərin məhəbbətə sevmək, torpaqlarımızı göz bəbəyi kimi qorumaqla cəmi şəhidlərimizin ruhunu şad etməyə, onların qisasını almağa çalışmalıyıq.

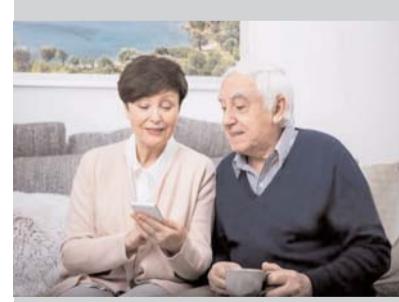
RƏFIQƏ

Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttində hərəkət edəcək sərnişin qatarı Bakıya çatıb

"A zərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin sifarişi ilə İsveçrənin "Stadler Rail Group" şirkəti tərefindən istehsal olunan 10 vagondan ibarət sərnişin qatarı Bakıya çatıb. "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin ictmayıyyətlə əlaqələr şöbəsindən AZORTAC-a bildirilib ki, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttində hərəkət edəcək qatarda doqquz sərnişin vagonu, bir restoran var. Qatar İsveçrədən Türkiyəyə, oradan Gürcüstana gətirilib. Qatar Axalkalakidə quraşdırılmış xüssəsi qurğuda 1520 millimetr standartlı izdən və 1435 millimetr standartlı izə test rejimində sınaqdan keçiriləndən sonra Bakıya gətirilib.

7 min nəfərə elektron qaydada pensiya təyinatı aparılıb

P rezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, ölkəmizdə pensiya təyinatının elektron infrastrukturunu qurulmaqla sosial təminat sahəsində ilk proaktiv xidmet kimi cari ilin əvvəlində avtomatlaşdırılmış pensiya təyinatına başlanılıb. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin ictmayıyyətlə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsindən AZORTAC-a verilən xəbərə görə, bu günlək 7000 nəfərə elektron qaydada pensiya təyinatı aparılıb.

Pensiya yaşı tamam olduğu gün həmin vətəndaşlara pensiya təyinatı həyata keçirilib. Həmin gün də təyin edilmiş pensiyanın məbleği, bank kartını əldə edəcəyi bank filialı və vaxt barədə "sms", e-mail və ya rəsmi məktubla onlara məlumat verilib. Bununla da pensiya yaşı çatan vətəndaşların onlara pensiya təyin olunması üçün müxtəlif sənədlər toplamasına və hansısa quruma müraciət etməsinə ehtiyac olmadan onların pensiya hüququna reallaşdırılıb.

XX əsrin 70-ci illərində beynəlxalq qadın hüquqları institutu keyfiyyətcə yeni inkişaf mərhələsinə qədəm basdı. Əgər əvvəllər qadınlar dəstək və yardımın passiv aliciləri kimi qəbul edilirdilərsə, 1970-ci illərdən etibarən onlara resurslara və imkanlara bərabər girişi olan, kişilərlə yanaşı tam dəyərli və bərabər tərəfdaş kimi münasibət göstərməyə başlanıldı. Buna bənzər dəyişiklik inkişaf prosesinə də yanaşmada yaşanmaqdı idi: əvvəllər mövcud olan “inkişaf qadınların tərəqqisinə xidmət edir” tezisindən “qadınların tam hüquqlu iştirakı olmadan inkişaf mümkün deyil” faktının anlayışına dönüş baş verdi.

Y.Şakirov yazır: "Belə bir məqam da vurğulamalıq ki, bəhs etdiyimiz dövr üçün bərabərlik konsepsiyası bütün insanlarla eyni rəftar etməkdən daha artığını ifadə etməyə başlamışdı. Belə ki, qeyri-bərabər durumda olan insanlarla eyni rəftar edalətsizliyin kökünü kəsməkdənə, onun saxlanması na yardım edə bilər. Əsl bərabərliyə yalnız bu cür veziyətin öyrənilməsinə və düzəldilməsinə yönəlmüş səylərin vasitəsilə nail olmaq mümkündür. Bərabərliyin, məhz bu cür geniş konsepsiyası qadın-insan hüquqlarının tanınması və təminatı uğrunda mübarizədə təmel prinsipə və son məqsədə çevrildi".

1972-ci il 18 dekabr tarixli 3010 sayılı qətnaməsində Baş Meclis 1975-ci ili "Beynəlxalq qadın ili" elan etmiş və həmin ili kişi-lər ve qadınlar arasında daha çox bərabərliyin, habelə beynəlxalq, regional və milli səviyyədə qadın-ların iqtisadi-sosial və mədəni inkişafda tam iştirakının təmin edilmesinə yönəlmış fəal hərəketlərə həsr olunması haqqında qərar qə-

seçkiliyin bütün formalarının ləğv olunması haqqında Konvensiya Baş Məclisin 1979-cu il 18 dekabr tarixli 34/180 sayılı qətnamesi ile qəbul edilmişdir. Bu Konvensiya yuxarıda bəhs etdiyimiz Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsi (1948), Qadınların Siyasi Hüquqları haqqında Konvensiya (1952), Mülki və Siyasi Hüquqlar haqqında Beynəlxalq Pakt və İqtisadi, Sosial və Mədəni Hüquqlar haqqında Beynəlxalq Pakt (1966) kimi gender barabərliyi ilə əlaqədar müddəələr ehtiva edən sənədlərə əsaslanaraq və onların inkişafı kimi hazırlanmışdı. Cinsi bərabərlik haqqında prinsiplər bu sənədlərdə əks olunsa da, qadın hüquqlarının tam əhatə olunması üçün ayrıca bir beynəlxalq müqavilə ehtiyac var idi.

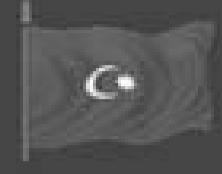
Konvensiyada hüquqi-imperatif formada beynəlxalq səviyyədə razılışdırılmış və bütün qadılınlara bütün sahələrdə tətbiq oluna biləcək qadın hüquqları haqqında prinsiplər sərh olunur.

Konvensiyanın 1 və 4-cü maddələri qadınların fərdi və kollektiv

məye yönəldilən müvəqqəti xüsusi tədbirlər görməsi" ayrı-seçkililik hesab olunmur. "Müvəqqəti xüsusi tədbirlər" istilahı yetərinçə geniş sahələri əhatə edir. Bura qanun-verici, icraedici, inzibati vasitələr, siyaset və praktikalar, işəgötürmə və ireli çəkmə, kvota sistemləri və s. daxil ola bilər.

Konvensiya, beləliklə, nəinki fürsət bərabərliyini, habelə, kişi və qadınlar arasında faktiki (de facto) bərabərliyi tələb edir. Məhz faktiki bərabərliyə nail olmağın üsullarından biri ictimai həyatın müvafiq sahələrində qadınlارın dəsteklənməsi tedbirləri çıxış edir. Dövlət tərəfindən belə şərtlərin və ya müvəqqəti tədbirlərin tətbiqi müsbət, yaxud pozitiv ayrı-seçkilik adlanır; o, real bərabərliyə nail olmağı sünrətləndirir. Özü də “pozitiv ayrı-seçkilik” anlayışı, məhz həqiqi (neqativ) ayrı-seçkiliyin qarşısının alınması, önlənməsi, hüquqların kompensasiyası və bərabərləşdirilməsi ideyasından doğmuşdur. O, neqativ ayrı-seçkiliyin ləğvi va-sitələrindən biri hesab olunur.

Bəhs etdiyimiz Konvensiyanı

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütüvi İnformasiya Vəsitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu**

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduunun maliyyə dəstəyi ilə “İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Beynəlxalq qadın hüquqlarının müdafiəsi sahəsində ümumdünya bərabərlik konsepsiyası

bul etmişdi. Baş Məclis özünün 1975-ci il 55 dekabr tarixli 3520 sayılı qətnamesi ile 1976-1985-ci illəri “Bərabərlik, inkişaf, sülh” devizində BMT Qadın Onilliyi bəyan etmişdi. Bunlar siyasi baxımdan önemli hadisələr idi: faktiki olaraq ilk, dəfə dünya birliliyi qadınların ayrı-seçkiliyini və onların hüquqlarının pozulmasını tanıdı və qızınladı. BMT-nin egidası altında keçirilmiş qadınların vəziyyətinə dair üç beynəlxalq konfransda (Mexiko, 1975; Kopenhagen, 1980; Nayrobi, 1985) qadın hüquqlarının müdafiəsinə yönəlmış vacib sənədlər qəbul edildi. Nəzəri baxımdan, bu, o demək idi ki, beynəlxalq-hüquqi məqyasda qadınlar insan hüquqları ilə “istifadəçilər” kateqoriyasına daxil edilirdilər. Belə ki, əvvəller bir çox ölkənin qanunvericiliyində insanların və qadınların hüququ fərqləndirilirdi. O.A.Voroninanın nöqtəyi-nəzərinə görə, bu, qadınların cəmiyyətə və mədəniyyətə “daxil etməyi” tekid edən feminist və qadın tədqiqatlarının, bilavasitə təsiri altında bas vermişdi.

Qadınlara münasibətdə ayrı-

hüquqlarının müdafisi nöqtəyinə nəzərindən daha böyük önem kəsb edir. Bunlardan birincisində "qadınlara münasibətdə ayrı-seçkilik" anlayışının tərifi verilir. Dördüncü maddədə isə hansı müvəqqəti tədbirlər bəşəriyyətin kişi yarısına münasibətdə ayrı-seçkilik sayılır. 3979-cu İl Konvensiyasının 1-ci maddəsinə əsasən, "qadınlara qarşı ayrı-seçkililik" anlayışı siyasi, iqtisadi, sosial, mədəni, mülki və ya istənilən digər sahədə, ailə vəziyyətindən asılı olmayaraq, kişi və qadınların hüquq bərabərliyi əsasında qadınların insan hüquqları və əsas azadlıqlarının qəbul edilməsini qadınların onlardan istifadə etmələrini və ya onları həyata keçirmələrini cinsi əlamətə görə zəiflətməyə və ya yox etməyə yönəldilən istənilən fərqləndirməni, istisnanı və ya məhdudiyyəti bildirir". Bununla yanaşı, sözügedən Konvensiyanın 4-cü maddəsinə əsasən, iştirakçı-dövlətlərin, nəinki analığın mühafizəsinə yönəldilən xüsusi tədbirlər görməsi, həmcinin, kişiler və qadınlar arasında faktiki bərabərliyin təsəkkül tapmasını süretləndirir.

en mühüm xüsusiyyeti onun universallığıdır. 23-cü maddədə deyilir ki, bu sənəd iştirakçı ölkələrin milli qanunvericiliyin cinslərin bərabərliyinə nail olmağa daha çox yardım edən hər hansı bir müdəasına toxunmır. Öz növbəsinde, beynəlxalq sənədin prioriteti Konvensiyada saxlanılan bu və ya digər qərarı milli qanunvericiliyin ehtiva etmədiyi hallarda qadınların hüquqlarının daha yüksək müdafiəsini təmin etməyə imkan verir. Konvensiya üçün hərtərəfli ya-naşma və hüquqi, sosial, mədəni, siyasi, əxlaqi səpkili, habelə, qadınların cəmiyyətdə yeri və rolunu səciyyələndirən problemlərin geniş spektrini əhatə etmək xarakterikdir. O, həmçinin, iştirakçı dövlətlər tərəfindən qadın bərabərliyinin tezliklə bərqərar olmasına, bərabər imkanların və bərabər rəftərin təmin edilməsinə yönəlmış müvəqqəti xüsusi tədbirlərin görülməsini nəzərdə tutur. Konvensiya kişi və qadınların davranış modelinin, onların sosial rollarına dair stereotip patriarxal münasibətin dəyişdirilməsi, valideynlərin uşaqların tərbivesinə görə məsuliyyət-

lərinin yüksəldilməsi, qadınların siyasi həyata, diplomatik işə və beynəlxalq fealiyyətə geniş cəlb olunmaları üçün imkanların yaradılması zərurətindən çıxış edir. S.V.Poleninanın qeyd etdiyi kimi, "BMT Konvensiyasının qəbul edilməsi qadınların və kişilərin hüquqları və imkanlarının bərabərşədirilməsi vəzifəsini hüquqi əsas üzərinə qoydu. İlk dəfə olaraq, bu problemlə xüsusi həsr edilmiş prinsipiə əhəmiyyətli beynəlxalq sənəd meydana çıxdı".

Qadınlara münasibətdə ayrı-
şəkiliyin bütün formalarının ləğv
olunması haqqında Konvensiya
XVIII əsrde Böyük Fransa İnqilab
dövründə bərqərar olmuş insan
hüquqlarının təfsirinə əhəmiyyətli
təshihlər etmiş oldu. İlk dəfə dün-
ya birlüyü tərəfindən insan hüquq
larının ilkin şərtləri və mahiyyəti
kimi “azadlıq” və “bərabərlik” kate-
qoriyaları ile eyni sıraya “ədalet”
kategoriyası da qoyulurdu.

Kateqoryası da qeyd edilmişdir. Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi Konvensiyanın yerine yetirilməsinə nəzarət üçün Qadınlara qarşı Ayrı-Seçkiliyin Ləğvi üzrə Komitə təsis edilmişdir. Yalnız Qadınlarla bağlı işləmələrin hər hansı bir qəbul
etməsi məqsədi ilə təşkil olunmuşdur.

dövlətlər onun müddəalarına əməl etməyə borcludurlar. Konvensiya dövlətlərin üzerine aşağıdakı vəzifələri qoyur: sözügedən saziş üzrə öhdəlikləri həyata keçirmək məqsədilə qəbul etdikləri qanunvericilik, inzibati və digər tədbirlərə dair hesabatın, ölkə erazisində Konvensiya qüvvəyə mindikdən bir il sonra isə ilkin məruzənin təqdim edilməsi isə dörd ildə bir dəfədən az olmamaqla və ya "CEDAW"-ın tələbi üzrə istənilen vaxt Baş katibe vaxtaşırı məruzəni təqdim edilməsi. Konvensiyanın 21-ci madдəsində "CEDAW" Komitəsinin ümumi xarakterli təklif və tövsiyələr verə bilməsi göstərilir. Bu tövsiyələr Konvensiyanın ən ali təfsiri hesab olunur, dövlətlərin Konvensiyaya görə daşıdıqları öhdəliklərə konkretlik getirməkla yanaşır, həm də daxili məhkəmələr tərəfindən Konvensiyanın müddəaları istifadə olunduqda, onlara aydınlıq getirilməsi baxımından, xüsusi önem kəsb edir. Bu günə qədər komite 25 ümumi tövsiyə qəbul etmişdir.

Vahid Ömərov,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

30 mart 2019-cu il

Yanğıın “Milli Şura”- AXCP cütlüyüünə necə od qoydu?

Yaxud avantüristlərin planları baş tutmadı

“Diqlas” Ticarət Mərkəzində baş vermiş yanığının ardından, gözlənildiyi kimi, dağdıcı müxalifət mənsubları dərhal sosial şəbəkələr üzərindən sərsəm və heç bir əslərlə söykənməyən iddialarla çıxış edərək, necə deyərlər, “odun üzərinə benzin tökməyə” çalışıdlar. Söz yox ki, bu məsələdə ən çox AXCP sədri Əli Kərimli və “Milli Şura” canfəsanlıq göstərməyə cəhdərər göstərdi. Amma bu cəhdərərin qarşısını, ilk növbədə, dövlətinə və Prezidentinə güvənən vətəndaş, eyni zamanda, vətəndaşının yanında olan, verdiyi vədlərini dərhal icra edən ölkə rəhbərinin sarsılmaz iradəsi və humanizm prinsiplərinə söykənən qərarı oldu.

Daha böyük islahatların aparılacağı ilə bağlı anonslar verilməkdədir

Tekcə bir fakta diqqət yetirək - baş vermiş hadisədən əvvəl, yeni son 3 ayda qəbul edilən qərarlar, Prezident İlham Əliyevin inqilabi islahatları, bila vasitə xalqın daha yaxşı yaşamasına hesablanmış mütərəqqi addimlardır. Şəhid ailələri ilə görüşlərdən başlayaraq, onlara ödenilən və ödeniləcək mebleğlər, problemlə kreditlərin həlli ilə əlaqəli atılan addimlar, dövlət başçısının xalqla teması və Ona ünvanlanan məktubları şəxsən qəbul etməsi, vətəndaşın probleminin helline şəxsi müstəvidən yanaşması, sonuncu böyük Əfv Sərəncamı çoxsaylı islahatların bir hissəsidir. Qarşında isə, daha böyük islahatların aparılacağı ilə bağlı anonslar verilməkdədir.

Əslində, daha bir maraqlı məqam baş verən hadisədən özlərinə sərf edən “siyaset” aparmağa cəhd edənlə-

rin özlərini bu dəfə köklü şəkildə “yandırımlarıdır”. Gəlin faktlara daha dərinən yanaşma edək. Prezident İlham Əliyevin “Diqlas” Ticarət Mərkəzindəki yanığının ardından hadisəyə dərhal verdiyi reaksiyası həm de onu sübut etdi ki, dövlət və ölkə rəhbərliyi, bilavasite vətəndaşının siğortasıdır. Yeni vətəndaş çalışdığı, yaşıdagı məkanı siğortalamayıbsa belə, orada baş vermiş hər hansı bədəbəxt hadisəyə görə, dövlət dərhal öz qərarını verir. Biz bu həqiqəti, eyni zamanda, Şamaxı və Ağsuda baş vermiş təbii felaketdən sonra Prezident İlham Əliyevin həmin əraziləre gedərək, dağlımış evlərin yenidən tikilməsi və temir edilməsi problemini həll etməsində də gördük. Bu, bənzərsiz bir qerarlardır və hətta dünyadan ən aparıcı dövlətlərində belə, bu kimi operativ qərarlar verilmir.

Bu reallığı heç bir avantürist və fürsətcil siyasi qüvvələr poza bilməyəcək!

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

“Birlikdən”, “birgə fəaliyyət göstərmək” iddiaları və təşəbbüsəri ilə çıxış edən Müsavat və AXCP rəhbərləri reallıqda bir-birinin maraqlarına zidd olan mövgə ortaya qoyurlar. Buna misal kimi AXCP və Müsavatın ayrı-ayrılıqda aksiyalar keçirmək barədə qərar vermələrini göstərmək olar. Halbuki az önce, Əli Kərimli sosial şəbəkələr vasitəsi ilə müxalifət partiyalarına müraciət edərək, birləşməyi təklif etmişdir. Əməli işə gələndə isə Ə.Kərimli ənənəsinə uyğun olaraq, fərqli mövə nümayiş etdirib. Məhz buna görə də, Müsavat yetkililəri sosial şəbəkələr vasitəsi ilə AXCP sədrini təhqir edən statuslar paylaşırlar. Söhbət etdiyimiz müsahibələrimiz intriqaların və qarşıdurmaların heç zaman müxalifətin birləşməsinə imkan vermediyini və müxalifətin birliyinə ən böyük zərbəni Ə.Kərimli və A.Hacılının vurdugalarını bildirdilər.

AMİP funksioneri Əli Orucov: “Müsavat-AXCP münasibətləri qarşıdurmalarla davam edəcək”

Mövcud faktlara istinadən, demək olar ki, hər zaman Müsavatla AXCP arasında rəqabət olub. Bu rəqabət heç də sağlam və normal olmayıb, qarşıdurma xarakteri daşıyır. Yeni adları çəkilən bu iki partiya arasında rəqabət bir-birlərini

Arif Hacılı ilə Əli Kərimli yenidən bir-birini təhqir etdi

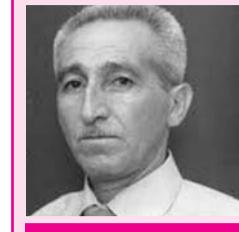
Zəiflətməyə, sıradan çıxarmağa, yaxud da kimin güclü olmasının müeyyənleşməsinə həsbənən. Birincilik iddiası onların birləşmələrinə imkan verməyib. Bu günde, partiyalararası qarşıdurma davam edir. Hesab edirəm ki, iddialardan el çəkilməsə, bu iki partiyanın yenidən parçalanması qaćılmazdır. Ümumilikdə isə, bir daha qeyd etmək lazımdır ki, Müsavat-AXCP münasibətləri qarşıdurmalarla davam edəcək. Birlilik istəkləri, integrasiya çağırışları boğazdan yuxarı deyilən fikirlərdir. Əməldə isə başqa addimlar atırlar. Bu isə, müxalifət üçün arzuolunmaz acı nəticələr verir.

Təkamül partiyasının sədri Teyyub Qənioğlu: “Müxalifət partiyalarının perspektivi yoxdur”

- Hazırda müxalifət döşərgesində birincilik uğurunda mübarizə gedir. Yeni görək kim öne çıxacaq. Yəqin ki, sonda bunların hamisinin bir qrupda

birləşməsi haqqında danışqlara başlayacaqlar. İd-diyal partiya sədr-lərinin əsas hədəfləri müxalifət daxilində özlərini göstərmək, aparıcı qüvvə olduqlarını nümayiş etdirmək və sonra da “mənim ətrafımda birləşin” şəhərinə irəli sürməkdir. Demək olar ki, müxalifəti parçalanın, vahid mərkəzdə birləşməsinə mane olan əsas amil budur. “Kimin ətrafinda birləşək”, “kim aparıcı müxalifətdir”, “kim ana müxalifətdir” və bu kimi iddialar müxalifəti pərakəndə vəziyyətinə salıb. Bu kimi ambisiyaları onların birləşməsinə mane olub. Bu gün də, müxalifət partiya rəhbərləri arasında mənəm-mənəmlik məsəlesi meydandadır. Yəqin ki, əger bunlara ağaları göstəriş versə ki, birləşin, onda birləşəckələr. Ümumiyətə, müxalifətde kim öne çıxacaqsə, onun ətrafında birləşmə məsəlesi gündəmə gələcək. Demək olar ki, təkbaşına nə Müsavatın, nə AXCP-nin, nə də ki, “Milli Şura”-nın nəyə isə nail olması qeyri-mümkündür.

GÜLYANƏ

Fan atların fan tas(k)tikası

Təhmasib Novruzov

Tez-tez işlədilən kəlmədi, filankəs fanatdır! Amma bu fanatlığın mahiyyətini doğru-düzungün açan birinə rast gəlmədim. Atüstü izahini çox eşitmışik. Fanat - bir şeyin dəlicəsinə vurğunu olan və vurğunu olduğu həmin zad uğrunda məşəqqətlərə qatlaşan, həm də bundan zövq alan kəslərə deyirlər. Bu, fanatlığın sadə, fəlsəfi düşüncədən uzaq açmاسıdır. İndi istəyirəm bu fanat sözünün fəlsəfəsinə bir yüngülvari baş vuraq və bizim əziz-xələf müxalifətimizin fanatlıq haqqında düşüncələrinə atüstü sayahət edək.

Dediymiz kimi, fanatlıq bir şeyə (bu, konkret varlıq da ola bilər, mütərrəd təfəkkür məhsulu da) dəlicəsinə vurulmaq və onun uğrunda bütün məşəqqətlərə sevinəsevinə qatlaşmaqdır. Məsələn, sevdiyi qızın (yaxud da əksinə, oğlanın) yolunda hər cür əzablara qatlaşan insan sevgisinin fanatıdır. Bunun ədəbiyyatda coxlu nümunələri var: Leyli, Məcnun, Romeo, Cülyetta, Kərəm, Əslı və s. Ədəbiyyatın da fanatlari olub və onların fanatlığı olmasayıd, dünyani zənginləşdirən, insanlığı dəyişməyə güclü yetəcek qəder qüdrətli ədəbiyyat nümunələri yaranmazdı. Eynilə fanat memarlar, fanat rassamlar, fanat cəngavərlər də olub ki, onları yoldan döndərməyə kim-sənin gücü yetməyib, nəticədə, tarixin görkəmli simaları sırasında yer tutublar. Dinin də fanatlari var və onlar itat etdiyim dina laf etməyə görə kimsəni bağışlamazlar. İndi gəlib çıxdıq əsas metləbin üstünə. O da ibarətdi ondan ki, son vaxtlar bizim bəz-i bəz-i müxaliflərimiz “millətin fanatı” ifadəsindən gen-bol istifadə edirlər. Özü də, indiki məqamda insanlara millətin fanatı olub onlara qoşulmaq barədə gen-bol çağrıları edirlər. Atam balası, millətin fanatı olmur, hər kəs mənsub olduğu millətini sevər, gərkirən onun uğrunda canını da fəda eder. O, başqa məsələdir ki, kimler millətə olan sevgisini neçə göstərir! Mənim geldiyim qənaət ondan ibarətdi ki, bu zəvallılar millətə, onun sadələvh hissəsinə təsir edə bilmək üçün çox sözlər, ifadələr, müraciətlər axtarıb, sonda “fanat” kəlməsini uğurlu seçim kimi qəbul ediblər. Ele isə onların gözləri ilə, məhz “millət fanatı” ifadəsinin fərqinə varaq. Bu binəvalar ölkədə müxtəlif formada ifşa edilib, xaricdə sığınacaq tapıb, ordakı ermənilərin və ermənipərəstlərin təsiri altında, onlardan alıqları milyonlara şərik olmaq namənə millətə iqtidara inamsızlıq yaratmaq üçün vurnuxurlar. Yəni bu zatiqırıqları nə millət, nə vətən, nə də dövlətin taleyi maraqlandırır. Sadəcə, kim dəha sərt ittihamlarla bu hakimiyəti təhqir edəcəksə, o da çox qazanacaq və çox pul qazanmaq namənə şər də da-nışa bilirlər, böhtan da ata bilirlər, hələ qızışanda təhqir də edə bilirlər. Özlərin “milli fanatlar” (?) hesab edən bədbəxtlər unudurlar ki, şər-böhtan dedikləri, təhqir etdikləri həmin hakimiyət nümayəndələri də bu millətin övladlarıdır və ən azı, onların özlərindən qat-qat çox xidmət ediblər millətə də, dövlətə də. Belədə həmin şəxslərə ağızlarından geləni deyənlər özlərini hənsi haqla, nəinki milli fanat, bu millətin övladı adlandırırlar?

Bu “fan atlar” ordusı ki, beş-on nəfərdən ibarətdir, pul qazanmaq üçün hər yola əl atmaqdən belə çəkinmirlər. Gecə yatanda fantaziyalarını işə salıb, yeni-yeni təhqir-böhtan variantları axtaran psixləri millet deyil, “pul fan atı” olduğu artıq bütün cəmiyyətə bəlliidir. Axır vaxtlar özlərinə məxsus sosial şəbəkələrdə özlərinə yaraşan yəni bir “fan tastik” düşüncə qoyublar ortaya: son on beş ilde Azərbaycan əhalisi 3-4 milyon artmalı olduğu halda, niyə cəmi milyon yarımlı artıb? Allahu əkbər! İndi qayıdır əhali sayının neçə artması və bu artımda kimlərin rol oynadığı haqqında hamiya bəlli olan məqamdan danışacaq, oxucum məni qinayacaq. Yoxsa artım məsələsini də iqtidar nümayəndələri həll etməlidir? Sən gedib fransız, ingilis, alman, amerikan, Avstriya, Hollandiya xanımları ile əlbir olub (yəni ki...), onların əhalisinin sayını artırırsan, buna da indiki iqtidar günahkarıdır? Hələ Allahın adın çəkdiyimdən və oxucularına qoymuşum hörmədən bu məsələ ilə bağlı bəz-i məqamları açıqlamaq istəmədim. Amma yəqin ki, hər kəs nə demək istədiyimi anladı. Bax, belə “fan atlar”ın da belə “fan tas(k)tikası” olar.

Ölüm cəzasının əxlaqi mahiyyəti etrafında coxsayılı fəlsəfi sualar olmasaydı, bu cəza probleminin mahiyyətinin aydınlaşdırılması üçün söylədiklərimiz, prinsip etibarilə, təmamilə yetərləri olardı. Yəqin ki, ən vacib və mərkəzi sual burdur: ölüm cəzasının əxlaqılılığını özünü doğrultmuşdurum?

Hüquq elmləri doktoru, professor İlham Rəhimov yazar: "Cəmiyyətin reaksiyasının bu həddini, ilk növbədə, əgər cəza kateqoriyasına aid etmək mümkün olarsa, cavab müsbət olacaqdır. Əks halda, yeni cəza tədbiri kimi sayılmayacaqsə, onun əxlaqlıyi və ya qeyri-əxlaqlılığının baxılması məsəlesi özünün mənə və əhəmiyyətini itirəcəkdir. Praktik nöqtəyi-nəzərdən suali belə qoymaq olar: nəyi cəza hesab etmək olar? Cavab sadədir: cəza onu qəbul etməyə və tətbiq etməyə müvafiq hüquq olan dövlətin və ya digər subyektin əlində müyyən məqsədlərə nail olmaq vasitəsidir. Cina-yet hüquq elmi cəzanın anlayışını təxminən belə verir." Burada, daha konkret desək, qanunvericilik cəzaya, ənənəvi olaraq, aşağıdakı anlayışı verir: "Cəza məhkəmənin hökmü ilə təyin edilən dövlət məcburiyyət tədbiridir". Bu hüquq anlaysı, bildiyimiz kimi, subyekta hər cür vasitəni, o cümlədən, təbii ki, cəza tədbiri olaraq ölüm cəzasını seçməyə və tətbiq etməyə imkan verir. Onda biz cəzanın növü olaraq, ölüm cəzasının, onun digər növləri kimi, zəruri, faydalı və ədalətlidirsə, əxlaqlılığını etiraf etmeliyik. Bunu sağlam düşüncə və məntiq tələb edir. Lakin bu, hələ onun cəzanın bilavasitə, insan hüquqları, o cümlədən, yaşamaq hüququ ilə bağlı olan həqiqi fəlsəfi anlayışına uyğun olduğunu ifade etmir. Ölüm cəzası təyin edilən şəxs cinayət faktı ilə, sözün geniş mənasında, öz

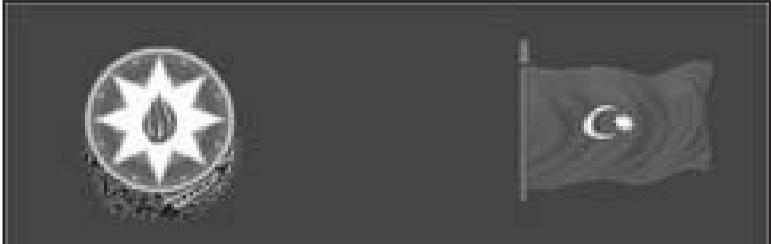
ifade edir. Onda insanın ayrılmaz hüquqlara malik olması necə olsun? Axi dövlətin, şəxsiyyətin davranışına reaksiya olaraq, cəza tədbiri kimi təsirinin cəzanın öz mahiyyəti ilə şərtlənən müyyən hüdudu vardır. Yaranmış veziyətdən asılı olaraq dövlət cəmiyyətin təhlükəsizliyinin mühafizəsini gücləndirmək məqsədilə hüdudun sərhədlərini keçə bilər. Lakin hüdudun bu cür keçilməsi hüquqi cəza, yəni cinayet-hüquqi akt deyildir, müvəqqəti ictimai təhlükəsizlik aktıdır. Bu, bir qayda olaraq, inqilablardan sonra və ya müharibə zamanı olur. Ona görə də, bu halda, səhəbət cəzanın cinayətkarlığı təsir vasitəsi və ictimai təhlükəsizlik tədbiri olaraq fərqləndirilməsindən gedir. Ağır cinayətlərin, qəsdən adam öldürmə əməllərinin kəskin artması zamanı hüdudun sərhədlərinin keçilməsinə haqq qazandınlı bilərmi?

I.Rəhimov daha sonra yazar: "Əlbəttə, sərhədin hüdudlarının müyyən edilməsi zamanı, ilk növbədə, şəxsiyyətin hüquqsuz olmaması, dövlət tərəfindən pozulub bilinməyən ayrılmaz hüquqların daşıyıcısı olması mövqeyindən çıxış etmək lazımdır. Onların məzmunu və həcmi ayrıca dövrlərdə və xalqlarda dəyişə bilər, lakin hansısa ayrılmaz hüquqa malik olma ideyasının mövcudluğunu dəyişməz qalır. Ona görə də, ən ağır cinayəti töretdiş şəxs belə, hüquqlarından və ilk növbədə, ona anadangəlmə verilən yaşamaq hüququndan məhrum edilmir. Bəlkə bu, ictimai müqavilədə qeyd olunmuşdur və insan buna dövlətin onun və yaxın adamlarının təhlükəsizliyinin təmin etmə öhdəliyinin əvəzi olaraq, son zerurət hali üçün razılığını vermişdir? Əger belə bir müqavilə mövcud olmuşdursa və şəxsiyyət, şürru surətdə könüllü olaraq belə müqaviləye getmişdir, onda ölüm cəzasının əxlaqi əsaslarının mühüm şərtlərindən birinə əməl edildiyini demək olar. Bu

dan məhrum etməkdən başqa haki-miyəti olmayan dövlətin elindədir. Ona görə də həm hüquqi, həm də əxlaqi nöqtəyi-nəzərdən mərkəzi sual dövlətin insanı həyatdan məhrum etmek hüququna malik olması sualıdır.

Vaxtilə Ç.Bekkariya demişdir ki, ölüm cəzası heç bir qanuni hüquqa əsaslanır, odur ki, ədalətsizdir, qeyri-əxlaqıdır. Digər müəlliflər istinad etmədən, yalnız onu qeyd edək ki, onların hamısı öz fikirlərinin esasında insanın təbii hüququnu götürmüşlər: bezişlər bir cür, digərləri isə tam əksini göstəmişlər. Eyni zamanda, bu anlayışın təbii elmi nöqtəyi-nəzərdən şübhə doğurur. Ondan çıxış edəcəyik ki, həqiqətən, dövlətin yaranması ile insan üzərinə hücum edən şəxsi öldürmək hüququnu aşağıdakılardır deməklə yeni yaranmış orqana verməyi qərara almışdır; həyatınızın hörmət edin, onu qoruyun; mən öz tərəfimdən digərlərinə münasibətdə dəqiq eyni cür hərəket edəcəyəm, yəni heç kəsi həyatdan məhrum etməcəyimi vəd edirəm; cəmiyyət üzvlərindən birinin həyatdan ədalətsiz olaraq məhrum edəcəyimiz halda, qarşılıqlı surətdə dövlət hakimiyəti tərəfindən həyatımızdan məhrum edilməyim ilə razılaşırıq. Hakimiyət ilə fərd arasında bu qeyri-rəsmi, könnüllü razılışma ölüm cəzasını tətbiq etmək hüququnun dövlətə verilmədiyini, cinayətkarın yaşamaq hüququnu itirdiyini ifade edir. Cəmiyyət isə, yeni qaydalar yaratır, bu cəzadan istifadə zamanı xüsusi şəxsin yerində duraraq, yalnız köhnə təbii hüquqdan istifadə edir. Buradan isə müqavilədə qeyd olunmuş ve təsdiqlənmiş ədalət prinsipinin aşkar surətdə pozulmasının mövcud olduğu təqdirdə, dövlətə ne vaxtsa verilmiş qan intiqamı hüququnu geri almaq hüququnun şəxsiyyətdə qaldığı nəticəsinə gelir.

Deməli, cəmiyyət üzvləri nə vaxtsa, məhz zərurət, faydalılıq və

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti
yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin
İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fonduun maliyyə
dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqların
müdafası, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət
səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi
fəallığının artırılması" istiqaməti
çərçivəsində hazırlanıb

Ölüm cəzasının fəlsəfi mahiyyəti

hüquqlarından məhrum edilir. Başqa sözlə, ondan hər cür hüququn ilkin şerti-mövcud olma hüququ alınırlar.

Müəllif göstərir ki, məntiqi cəhdən, sanki her şey düzgündür, hətta ən ağır cinayət töretdiş şəxsde hansıa hüquq qaldığı müddət ərzində, cəza əvvəlki tək cinayət-hüquqi məna kəsb etməkdə davam edir. Ondan hüquqların, istisnasız olaraq, alınması lazımlı deyil, onda cəza özünün zəruri elementindən - cinayət-hüquqi subyektdən məhrum olur və cəza olmayan şəxən əvərilir. S.Hessen yazmışdır: "Əmin-amanlıqdan məhrumetmə kimi, ölüm cəzasında da cəzanın forması - hüquq subyekti məhv edilir və cəza özünün hüquqi mənasından məhrum olur". Həqiqətdə də, əgər biz cəzani cinayətkar məyyən hüquqlardan məhrum edən dövlət məhakiməsi kimi nəzərdən keçiririksə, onda təqsirkarı hüquq subyektiyindən məhrum edən, dövlət qarşısında hüquqsuz edən, insanı digər canlı varlığa əvərən ölüm cəzasının cəza sayılması düzgündürmü?

Əgər cəza hüququnun subyekti hüquq ideyalarının daşıyıcısı kimi, hüquq ittifaqının üzvü olaraq mövcud olduğu müddət ərzində, məna və əhəmiyyət kəsb edirəsə, onda, həqiqətən, çətin ki, ölüm cəzası cəza kimi sayıla bilsin. Bu, dövlətin şəxsiyyət üzərində mütləq hakimiyətini

halda cəmiyyət, dövlətin simasında ilahi bilinciliyin ifadəsi olaraq, mütləq şəkildə yalnız Tanrı məhkəməsinə məxsus olan hüququ mənimsədiyi ideyasına inanmaq çətindir. A.Cəxox demişkən, həqiqətən, "dövlət Allah deyildiğə, onun qaytara bilməyəcəyi şeyi almağa hüquq yoxdur və əgər bu hüquq yalnız Yaradana məxsusdur, onda cəmiyyətin əməli, şübhəsiz, VS.Solovyovun sözləri ilə desək, "günah, qeyri-insani və eyib" əməldir və deməli, insana əxlaqi münasibətin köklü şəkildə principial inkən deməkdir. Bu halda, ölüm cəzası qeyri-əxlaqidır, çünkü insanın həyatı müqəddəsdir, toxunulmadır və Allahın hədiyyəsidir. Həqiqətən də, insan niyə təbii hüququ sayılan, Allah tərəfindən ona verilen həyatından məhrum edilmək hüququnu dövlətə verməlidir? Və ümumiyyətlə, ümumi mənafəlerin müdafiəsi üçün fərdlərin verdiyi hüquqların hüdudu haradadır? Axi bu mövqedən yanaşıldıqda, fərdin cəmiyyət üzvünün dövlətə ömürlük azadlıqdan məhrumetmə hüququnu da vermədiyini söyləmək olar. Çünkü azadlıq da insanın Allah tərəfindən verilmiş təbii hüququdür.

Müəllifin fikrincə, bu fəlsəfi məsələlər üzrə öz rəyini söyləmək, mübahisə etmək olar. Lakin fakt faklılığından qalır: bu hüquq cinayət tərəfdən qarşı çıxaraq bəyan edirdi ki, onun arqumentləri sofizmə və "hüququn yanlış konsepsiyasına" əsaslanır.

İ.Kant mehz "qəti irapərativ" tələblərinin realizəsində, hər şeyə rəğmən, ədalətin həyata keçirildən ələmətən və əxlaqılıyənən vahid mənasını və əxlaqlılıyənən vahid qazandırıldıqını görürdü. Belə qərar cinayət cəzasının "qəti imperativ" qismində şəhəri də izah olunmuşdur zahiri əxlaqi əsasların ifadəsi kimi telebələr, sözsüz, icra olunmalıdır. Filosof belə bir nümune getirir: hətta vətəndaş cəmiyyəti öz mövcudluğuna xitəm versə belə, həbsxanada saxlanılan və ölüm cəzasına məhkəm olunmuş sonuncu qatil də edam olunmalıdır. İ.Kant, "əxlaqlılığın qızıl qaydası"nda "özünə ediləsini arzuladığın şəyələri başqalarına etme" bəyan edildiyindən, o, əvəzçixma nəzəriyyəsindən imtina edə, daha dəqiq desək, onu qəbul etməyə bilməzdı.

Göründüyü kimi, cəzaya əvəzçixma ideyası kimi baxış birbaşa "əxlaqın qızıl qaydasından" doğur. Axi Kantın anlayışında əvəzçixma nəzəriyyəsi mahiyyət etibarilə, ilk növbədə, cinayətlərin xəbərdarlığından ifadə edir. Belə ki, o, insanlar üçün onu ən yaxşı cəza hesab etmişlər. İ.Kant Ç.Bekkariyanın ölüm cəzasının əxlaqi əsaslarını təlimət etmək və geniş izah etmək çətin ki, lazımlı olsun".

Həmçinin, nəzərə almaq lazımdır ki, Kantın zamanında cinayət cəzasının üç əsas konsepsiyası mövcud olmuşdur:

- gələcəkdə töredilə biləcək cinayətlərin qarşısının alınması üçün zəruri olan qorxu yaradan cəzalar;
- cinayətkarların islah edilməsi üçün məqsədyönlü vasitə kimi cinayət cəzaları;
- təredilən cinayətə əvəz olan cinayət cəzaları.

İ.Rəhimovun fikrincə, təbii ki, Kant çox qətiyyətlə cəzanın, yalnız ekvivalent əvəz olaraq nəzərdən keçirilməsini təkid etmişdir. Filosofun bu cür əminliyini, hər şeydən əvvəl, əvəzçixma nəzəriyyəsinin üzərində möhkəm dayanma-yaraq təqsiri olmayan heç bir halda, cəzalanmamasının əsaslandırılması çətin məmkün olması ilə izah etmək olar. Kantın əvəzçixma nəzəriyyəsinin hüquqi əsaslandırılması bunda ifadə olunur.

**Vahid Ömərov,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru**

"Her's" rok qrupunun üzvləri avtomobil qəzasında həlak olub

L iverpulun "Her's" duetinin üzvləri Stiven Fitzpatrick ve Odan Ledinq, həmçinin qrupun tur-menejeri Trevor Enqelbrektson Kaliforniya ştatında baş verən yol-neqliyyat hadisəsi nəticəsində həlak olub. AZERTAC xarici KİV-lər istinadla xəbər verir ki, bu barədə "Heist or Hit" səsəyazma şirkəti məlumat yayıb. Müsiqicilər Amerika turuna çıxmışdır. Qəzənin təfərrüatları barədə məlumat verilmir. 2018-ci ildə qrupun "Invitation to Her's" debüt albomu işiq üzü görmüşdür. Britaniya KİV-ləri kollektivi ən perspektivli Avropa qrupları siyahısına daxil etmişdi.

DİQQƏT: Dil xərcənginin 5 əlaməti açıqlandı!

Gər dilinizin üzərinə yara çıxıbsa, bir neçə həftə və ya aylar boyunca sağalmırsa, əksinə daha da böyürse, mütləq həkimə müraciət edin. Bu, şix xəstəliyindən xəbər vere bilər. Bele ki, dil xərcənginin əsas əlamətinin olduğu vurğulanır. Əsas əlamət dildə çıxan yaralar hesab olunur.

Bu yaralara dilin hər tərəfində rast gelinə bilər. Dildə adı bir yarananın olması da mümkündür. Adı yara bir neçə günə geriləyir, sağalır. Amma yara uzun müddət sağalmırsa, konarları nahamardırısa, diqqətli olmaq lazımdır.

Bu yaralar-şışlər böyüyərək dildə sərtlik yarada bilər. Dilde sərtlik yaranıbsa, bu, şix əlamətidir, mütləq həkimə müraciət olunmalıdır. İkinci əlamət boyunda şişkinliyin yaranmasıdır.

Dil xərcəngi zamanı boyunda yerləşən limfa vəzvleri böyüyür. Boyundaki limfa düyünürləri tədricən böyüyərək sərtlik yaradır, bu isə hərəkət qabiliyyətinin itməsinə səbəb olur. Bu da xərcəndən şübhələnməyə əsas verir.

Bundan başqa, danışığın çətinləşməsi də xərcəngin əlamətlərindən sayılır. Xərcəng inkişaf edibse, dili ağızda rahatlıqla döndərmək mümkün olmur, bu isə həmin şəxsin danışığında çətinlik yaradır.

Dil xərcəngi dildə ağrı və qanamayada səbəb ola bilər. Qanama yaranın zədələnməsi nəticəsində ortaya çıxır. Inkişaf edən mərhələdə dil xərcənginin ağrısı qulaqlara da vura bilir.

Ağızdan kəskin qoxunun gəlməsi də xərcəngin əlaməti sayılır. Pis qoxu xərcəng zamanı ölmüş hüceyrələr, ağız gigiyenəsinin pozulması nəticəsində də yarana bilər.

Daha bir məşhur cütlük boşanır!

T ürkisi Serdar Ortaç həyat yoldaşı Kloe Loughnanla boşanır. Bu iddia ilə TV 8-də yayımlanan "Gəl danışaq" programının aparıcısı Eylem İpek Şafak çıxış edib. O, canlı efirde söyleyib ki, cütlük ayrılmak barədə yekun qərara gəlib. Artıq Serdarın məhkəməyə müraciət etdiyi də bildirilir. Serdar məhkəmə işini vəkil Ömer Duraka həvələ edib. O, hüquqşunasa "Artıq bu işi sonlandırmaq qərarına gəlmişəm. Evdə həzurlu deyiləm" söyleyib.

ELAN

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin İbtidai sinif müəllimiyyi ixtisası üzrə III kurs tələbəsi Salahzadə Nübar Tərlan qızının adına verilmiş tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

* * *

Qaradağ rayonu, Qobustan qəsəbəsi, massiv 4, ev 5 ünvanında yaşayan Hüseyin İlkin Arif oğlunun şəxsiyyət vəsiqəsi və Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti tərəfindən verilmiş inşaat texnologiyası fakültəsinə aid tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müaviləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Ses" in komputer mərkəzində yığılın, səhifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzəRTAC, SIA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500

Ses

Son səhifə

30 mart

Namiq Əliyev: "Toğrul Əsgərov məşqlərə başlayıb"

D ünən Olimpiya Güleş Mərkəzində Avropa çempionatına hazırlaşan sərbəst və yunan-Roma güleşi üzrə yığmalarımızın mətbuat üçün açıq məşqi baş tutub. SIA-nın məlumatına görə, həzirlıq prosesini canlı izləyən Azərbaycan Güleş Federasiyasının başçısı Namiq Əliyev məşqdən sonra qitə birinciliyində iştirak edəcək idmançıların adlarını açıqlayıb. O, daha sonra brifinqdə jurnalistlərin suallarını cavablandırıb: "Stabil heyətlə Avropa çempionatında təmsil olunacaq. Ümidvarıq ki, çox uğurlu çıxış edəcəyik. Azərbaycan yığması hər zaman dünya güleşində öz sözünü deyib. Hər zaman olduğu kimi, bu yarışdan da çox yüksək nəticələr gözləyirik. Ancaq Avropa çempionatına həm də sinaq kimi baxırıq. Çünkü bu il əsas yarışımız Qazaxıstanın paytaxtı Nur-Sultanda (keçmiş Astana) keçiriləcək dünya çempionatıdır. Bir neçə idmanımızı qorumaq qərarına geldik və bu üzən Avropa çempionatında iştirakına lüzum görmədik. Çünkü bizim üçün əsas dünya çempionatıdır. Mundial həm də Olimpiadaya lisenziya verən ilk yarış olacaq. Yeri gəlmışkən, gelen il Avropa Olimpiya Təsnifat tur-nirinini Bakıda keçirmək üçün danışçılar aparıraq. Müəyyən nəticələr əldə etmişik. İnşAllah, ümidi edirəm ki, bu yarışın teşkilatçılığı bize həvələ olunacaq. Buna baxmayaraq, bizim üçün dünya çempionatı prioritet təşkil edir. Toğrul Əsgərov güləşdən kənar qalmayıb. Artıq məşqlərə başlayıb. Doğma şəhəri Gəncədə şəxsi məşqçisi Elçin Zeynalovun rehbərliyi altında hazırlığa start verib. Çox güman, biz onu dünya çempionatında görecəyik".

"Naxçıvan Open" şahmat festivalı keçiriləcək

M ayın ilk həftəsində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xatı-mərsinə həsr olunmuş "Naxçıvan Open" şahmat festivalı start götürəcək. SIA-nın məlumatına görə, ənənəvi şahmat festivalının "A" turnirində 2250-dən yuxarı, "B" turnirində isə ondan aşağı reytingli şahmatçılar mübarizə aparacaqlar. "C" turnirində isə uşaqlar güclərini sınayacaqlar. Festival çərçivəsində mayın 6-da blitz turnir keçiriləcək. İsvəçə sistemi üzrə 9 turdan ibarət olan yarışa mayın 10-da yekun vurulacaq.

Ronaldo yaşıl meydanlara nə zaman dönəcək?

Y ventus" klubunun portuqaliyalı hücumçusu Kristiano Ronaldo iki-üç həftədən sonra yaşıl meydanlara qayıdağını söyləyib. İtaliyanın "telecaprisport.it" saytında yer alan məlumatə görə, 34 yaşlı hücumçunun komanda yoldaşları onun zədəsinin tam sağalmasını səbərsizliklə gözləyirlər. Kristiano Ronaldo "Avro 2020"nin seçmə mərhələsinin ikinci turu çərçivəsində martın 25-də oynanılan Portuqaliya - Serbiya matçında zədələnmişdi.

UEFA "Barselona" ni cəzalandırdı

U EFA "Barselona" ni cəzalandırdı. Buna səbəb Kataloniya klubunun fanatlarının Çempionlar Liqasının 1/8 final mərhələsinin "Lion"la səfər oyununda (0:0) duman bombalarından istifadə etməsidir. Klub 1500 manat cərimə olunub. "Lion" da cəzasız qalmayıb. Fransalı tərəfdarlar arenanın pilləkənlərini də zəbt etməsi klubun 28 min avro cərimələnməsinə səbəb olub.

Pep Guardiola yeni mövsümən "Yuventus" u çalışdırı bilər

M anchester Siti"nin baş məşqçisi Pep Guardiola yeni mövsümən "Yuventus" u çalışdırı bilər. Bu barədə "Radio CRC"nin efrində idman jurnalisti Luici Quelpa bildirib. O, tərəflər arasında razılığın əldə olunduğunu iddia edib. Qeyd edək ki, Guardiolanın "Manchester Siti" ilə hazırlık müqaviləsinin müddəti 2021-ci ilin yanında başa çatır. Əlavə edək ki, Turin klubunun hazırlı baş məşqçisi Massimiliano Allegrinin bu mövsümün sonu "Yuventus" dan ayrılacağı gözlənilir.